

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceeding)

วิทยาการจัดการวิชาการ 2020

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 9
และ ระดับนานาชาติครั้งที่ 2

วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2563

ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ระดับชาติ

รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันทะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาจารย์ ดร.ดวงใจ ปินตามูล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวงศ์ พูนพล	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ปวีณา กองจันทร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระริน เครือวรพันธ์	วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว
	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจ ตู่พจ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อาจารย์ ดร.ธนภูมิ ปองเสียม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
	ศูนย์พระนครศรีอยุธยา หันตรา
อาจารย์ ดร.จิตติมา พูลเพชร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัสศรี รุ่งรัตนอุบล	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ ดร.สมพงษ์ สุเมธกษกร	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
อาจารย์ ดร.ภวัต ธารสารแสนล้าน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
	ศูนย์นนทบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรัฐ ชวนชม	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศาสน์ นิยม	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาถ หนันชัย	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมินทร เป้าธรรม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
	วิทยาเขตสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิสร่า พงศ์ยี่หล้า	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์โรจนา ศุขะพันธ์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภคพร กระจาดทอง	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูษงค์ เมนะสินธุ์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรสา เตติวัฒน์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ ดร.สุปัญญา สุนทรนธ์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุบลวรรณ สุวรรณกุลสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อาจารย์ ดร.ภฤศญา ปิยนุสรณ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ระดับชาติ (ต่อ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกิตติ์ อินทร์สวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.ชินวัตร เชื้อสระคู	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.กรธวัฒน์ สกลคฤหเดช	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี
อาจารย์ ดร.สุมนา จันทราช	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
อาจารย์ ดร.กึ่งกนก เสาวภาวงศ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.ณฐาพัชร วรพงศ์พัชร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณัฏฐ์ดนัย ไค่นุ่นภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเศษ ชัยดิเรก	มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมป์ฟอร์ด
	วิทยาเขตหัวหิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจิมขวัญ รัชชศานติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินดา สัตโยภาส	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญตะวัน พลอาจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภณิข จันทรสอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญขวรรณ วิงวอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ อินตะขัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนันท์ จิตติยาปราชญ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรุวรรณ ลิ้มปี่ไพบูลย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิราวัฒน์ ชมระกา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กึ่งดาว จินดาเทวิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาศิริ เขตปิยรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณษา จิตต์มัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนินท์ นนทโคตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อาจารย์ ดร.วิสุทธิ สุขบำรุง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อาจารย์ ดร.ฐิติวรดา แสงสว่าง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อาจารย์ ดร.พรรณนภา เชื้อบาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันต์ อินทวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิวรรณ บุญอนนท	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
รองศาสตราจารย์ ดร.ปจรรย์ ผลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อาจารย์ ดร.กนิษฐา ศรีภิรมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ระดับชาติ (ต่อ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาลี ตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อาจารย์ ดร.วาสนา จรุงศรีโชติกำจร	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กานต์ เจริญสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษณีย์ เส็งพานิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี นุสสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ชัย นรากรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมศิริ นิลดำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษิตศ ใจผาวัง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา ลีตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ สิงห์ทองชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลักขมี งามมีศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิราช รัตนันต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อาจารย์ ดร.สุวัช พัทธ์ทิม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อาจารย์ ดร.ภัสวดี คัลยแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินัย เชื้อมวราศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษยากร ตีระพฤติกุลชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษติญา มูลศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิสินี ถิระธรรมสรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธำกร อนุสรณ์พานิชกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปวีณา โทนแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภลัย บุญทิม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.ปาณิสรา คงปัญญา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.รักชนก สมศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.แก้วตา ผิวพรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.เจน จันทรสภาเสน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.ณัฐวัฒน์ แสงภูเขียว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.อำพล ชะโยมชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.ปิยะวัน เพชรหมี่	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ระดับชาติ (ต่อ)

อาจารย์ ดร.เอกชัย แสงโสภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนธยา วันชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณ์พนธ์ พรณรัตน์ชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.พิมพ์พรรณ ทิพย์แสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเชษฐกุล แก้วงาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชยา เลือดชัยพุกกะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.สุเทพ ธรรมะตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์สุภาพร ชูสาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ระดับนานาชาติ

Asst. Prof. Dr. Leela Tiangsoongnern	Dhurakij Pundit University
Asst. Prof. Dr. Adilla Pongyeela	Dhurakij Pundit University
Asst. Prof. Dr. Bhubate Samutachak	Institute for Population and Social Research, Mahidol University
Asst. Prof. Dr. Teerasak Khanchanapong	Thammasat university
Charunya Parncharoen	Dhurakij Pundit University
Dr. Norapol Chinuntdej	Ramkhamhaeng University
Dr. Nuchsara Pringviriya	Songkhla Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Nuttavong Poonpool	Maharakham University
Dr. Paweena Kongjan	Khon Kaen University
Dr. Tosaporn Mahamud	Kasembundit university
Asst. Prof. Dr. Pisate chaidirek	Stamford University
Dr. Ampol chayomchai	Phetchabun Rajabhat University
Dr. B. Yamuna Krishna	Alpha College of Engineering India
Asst. Prof. Dr. Paul J. Grote	Nakhon Ratchasima Rajabhat University

สารบัญ(ต่อ)

การนำเสนอภาคโปสเตอร์ ระดับชาติ

ห้องประชุมศรีชมภู อาคารเฉลิมพระเกียรติฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี

ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาภากร อนุสรณ์พานิชกุล

P01-3	การตัดสินใจของกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในอำเภอเมือง จังหวัด เชียงราย ที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ปลา เคี้ยวประเภทผลิตภัณฑ์ซีกผ้า	ณฐมน ทรัพย์บุญโต	846
P02-3	ศักยภาพการประกอบธุรกิจของกลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP ใน จังหวัดเชียงราย	ภัทรพร สมเสมอ	858
P03-3	บูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นในการเพิ่มศักยภาพของ เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร โดยการนำวิถีการทางบัญชีเพื่อ พัฒนารัฐกิจชุมชนชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัด เพชรบูรณ์ ในเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์	ปานิสร่า คงปัญญา	866
P04-3	การพัฒนาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อความงาม จากภูมิปัญญาชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัด เพชรบูรณ์ ในเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์	ภูทกณัฐ รัตนกรณ	880
P05-3	การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากฐานภูมิปัญญา สมุนไพรชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ สู่นวัตกรรมเสริมความงาม	วิไลพร วงษ์อินทร์	894
P06-3	พฤติกรรมและการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคกลุ่ม เจนเอเรชั่นวายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์	นาฏนารี ปลั่งจิตร	906
P07-3	ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชันของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	ฉัตรทวีป ยั่งยืน	919
P08-3	พฤติกรรมการใช้บริการ Kerry Express ของนักศึกษาสาขาวิชา การตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	สุภาวดี รนที	931
P09-3	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้ซูเปอร์มาร์เก็ตของนักศึกษา สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	ณัฐมล จันทร์สุวรรณ	940
P10-3	พฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ของนักศึกษาคณะวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	จักรพรรดิ คุ่มเวช	946
P11-3	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้าส้นสูงในประเทศไทย	สกนิภา แฉ่เล่า	956

**บูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นในการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกร
ผู้ปลูกพืชสมุนไพร โดยการนำวิธีการทางบัญชีเพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชนชาวม้ง
ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์**
**The Integration of Educational Management for the Locals
Improvement the Villager's Potential by Using Accounting
Methods for Community Business Development in Hmong Local
Wisdom in Khek Noi Subdistricts, Khao Kho District,
Phetchabun Province in Creative Economy**

ปานิสรา คงปัญญา

Panlsara Kongpanya

อาจารย์สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นในการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร โดยการนำวิธีการทางบัญชีเพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชนชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพรกลุ่มชาติพันธุ์ชาวม้งได้เรียนรู้และพัฒนาความรู้ทางบัญชีร่วมกัน โดยสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง 2) เพื่อให้กลุ่มชาติพันธุ์ชาวม้งตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของวิธีการทางบัญชี และสามารถนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรชาวม้ง 30 คน ที่ร่วมกันสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสนทนากลุ่มโดยการจดบันทึกและรูปแบบที่เหมาะสมในการทำบัญชีที่สร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปจากการสนทนา การทดสอบการทำบัญชีที่เหมาะสมที่สร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรขาดความรู้และการอ่านภาษาไทย จึงทำให้การอบรมวิธีการทางบัญชีในเรื่องต่างๆ นั้นไม่ค่อยเข้าใจ 2) หลังการสนทนากลุ่มแล้วมีการเรียนรู้และพัฒนาความรู้จากการอบรมวิธีการทางบัญชี แล้วมาร่วมกันคิดและสร้างรูปแบบการทำบัญชีที่เหมาะสมให้กับชาวม้งได้ 2 รูปแบบ 3) ทำการทดสอบการทำบัญชีที่สร้างขึ้นทั้ง 2 รูปแบบ แล้วพบว่ากลุ่มเกษตรกรสามารถมีความรู้ความเข้าใจ สามารถทำแบบทดสอบได้ทุกคน แสดงว่ากลุ่มเกษตรกรเห็นถึงความสำคัญและมีความสนใจที่จะเรียนรู้วิธีทำบัญชีที่สามารถนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวันได้ในการทำธุรกิจ

ความสำคัญ : บูรณาการการจัดการศึกษา, การเพิ่มศักยภาพของเกษตรกร, วิธีการทางบัญชี

Abstract

This research is a participatory action research for integrating local education management to increase the potential of medicinal plant growers. By applying accounting methods for the Hmong community business development, Khok Noi Subdistrict, Khao Kho District, Phetchabun Province With the objectives 1) for the farmers of the Hmong ethnic group to learn and develop accounting knowledge together Which can lead to practical action 2) to make the Hmong ethnic group aware of the importance and benefits of accounting methods And can be used as part of daily life The sample group consisted of a group of 30 Hmong herb growers who joined the group discussion. The tools used in the research are group discussions by taking notes and the appropriate form of accounting that is created. Data analysis by summarizing from the discussion An appropriate accounting test created The results of the research are as follows: 1) Farmers who grow herbal plants lack knowledge and Thai language reading. Therefore making training in accounting methods in various matters 2) After the group discussion, learning and developing knowledge from accounting method training And come together to think and create a suitable accounting model for the Hmong people in 2 forms Can test anyone Shows that farmers are aware of the importance and are interested in learning how to make an account that can be used as part of their daily lives in doing business.

Keyword : Integrated education management, increasing the potential of farmers, accounting methods

บทนำ

จังหวัดเพชรบูรณ์มีพื้นที่ซึ่งตามมีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ ธัญญาหาร จนทำให้ผู้คนจากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ต่างอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานมากมาย จนมีความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก โดยมีภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่างๆ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ถึงกว่า 10 กลุ่ม ซึ่งนับว่าเป็นทุนทางภาษาและวัฒนธรรมที่สำคัญ มีคุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาและความรู้ที่เกี่ยวกับมนุษย์ในเอเชียอาคเนย์ ความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมในแต่ละชุมชนแสดงให้เห็นถึงความเป็นลักษณะเฉพาะหรือความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละชุมชน ปัญหาและความต้องการในแต่ละชุมชนย่อมแตกต่างกันไป การช่วยเหลือหรือชุมชนต้องการพึ่งพาตนเองย่อมแตกต่างกัน ไม่เหมือนกันทั้งหมดอาจจะมีลักษณะทั่วไปในสถาบันทางสังคมที่มีความคล้ายคลึงกัน แต่ความมีชีวิตทางวัฒนธรรมในสถาบันต่างๆ ย่อมแตกต่างกันไป เช่น ในแต่ละชุมชนย่อมจะมีสถาบันต่างๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน แต่บริบทเนื้อหาของคงอยู่ การปรับตัว และการเปลี่ยนแปลงในแต่ละสถาบันแตกต่างกันไป ซึ่งไม่เหมือนกัน ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีความสำคัญอย่างมากในงานพัฒนา ดังจะเห็นว่าผลกระทบของการพัฒนาประเทศโดยไม่ได้คำนึงถึงการพัฒนาที่ที่มีความแตกต่างกันตามความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึงทำให้เกิดช่องว่างของการพัฒนา หรือเกิดผลกระทบในการพัฒนาประเทศที่ทำให้บางชุมชนไม่ได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่เหมาะสม

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันมากขึ้นเรื่อยๆ ว่า แนวคิดเรื่องทุนทางสังคมมีความสำคัญต่อผลทางเศรษฐกิจหลายๆ ประการ เช่น ความเชื่อถือได้ของข้าราชการ การร่วมมือกัน การทำงานเป็นทีม เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงความสัมพันธ์ทางสังคมหรือโครงสร้างทางสังคมที่เราสามารถเรียกเอาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากมันได้ ตัวอย่างของทุนทางสังคมที่มักถูกกล่าวถึงคือ ความเชื่อใจไว้วางใจกัน เครือข่าย สถาบัน ซึ่งความสัมพันธ์ทางสังคมหรือโครงสร้างทางสังคมรูปแบบใดที่เป็นทุนทางสังคมนั้น เราอาจพิจารณาได้ง่ายๆ ว่า ท้ายที่สุดแล้วมันสามารถให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับเราได้หรือไม่นั่นเอง ทุนทางสังคมเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน กิจกรรมร่วมมือกันยังมีมากเท่าไรก็อาจเป็นผลดีในแง่ที่ว่า เกิดการเรียนรู้ รับรู้ และส่งผ่านข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ทำให้เกิดคุณค่าบางอย่างที่สามารถยึดโยงและยอมรับร่วมกัน ยกตัวอย่างเช่น ชาวบ้านในชุมชนแห่งหนึ่งมีกิจกรรมร่วมมือกันอยู่เป็นประจำ ทำให้ชาวบ้านต่างเรียนรู้และเข้าใจ หรือ “รู้จัก” กันเป็นอย่างดี เป็นผลให้เมื่อชาวบ้านต้องการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นมาเพื่อระดมเงินออมและปล่อยกู้เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนราคาถูกให้คนในชุมชน มันก็จะเกิดขึ้นได้ง่าย เพราะเมื่อมีความไว้วางใจเชื่อใจกัน ก็ไม่ต้องกลัวว่าจะมีการโกงกันหรือเชิดเงินหนีไป พูดอีกอย่างก็คือ เป็นเพราะความไว้วางใจเชื่อใจกันนี้เองที่ทำให้ชาวบ้านได้มีแหล่งเงินทุนเพิ่มขึ้น เป็นเพราะทุนทางสังคมนี้เองที่ทำให้ชาวบ้านได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทางด้านเศรษฐกิจและสังคม วิชาการบัญชีเป็นวิชาชีพที่ผู้ปฏิบัติต้องมีความรับผิดชอบอย่างสูง เพราะผลงานที่เกิดจากการทำงานของนักบัญชีเป็นสิ่งที่บุคคลหลายฝ่ายได้ให้ความสนใจและนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ การบัญชีเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวม การบันทึกรายการทางการเงิน การสรุปผล รวมถึงการรายงานข้อมูลทางการเงิน แม้เดิมทีผู้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชีจะมีเพียงเจ้าของกิจการและเจ้าหนี้ก็ตาม เมื่อธุรกิจขยายใหญ่ขึ้น ผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจก็มีมากขึ้นตามลำดับ ข้อมูลทางบัญชีจึงเป็นประโยชน์แก่บุคคลต่าง ๆ อันได้แก่ นักธุรกิจ บุคคลทั่วไป ลูกจ้างหรือพนักงาน รัฐบาล และผู้อื่นๆ ซึ่งได้มีการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการตัดสินใจในการบริหารและการดำเนินงานของธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยข้อมูลทางบัญชีที่จัดทำและนำเสนอเป็นไปตาม “หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป” ซึ่งเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้สำหรับบุคคลทุกฝ่าย ดังนั้น การบัญชีจึงมีบทบาทและความสำคัญอย่างมากในปัจจุบัน นอกจากนี้ การบัญชียังต้องได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นนักบัญชีก็ต้องปรับตัวเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาวิชาชีพของตนเองให้ทันสมัยตลอดเวลา

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยจึงเสนอโครงการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นในการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร โดยการนำวิธีการทางบัญชีเพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชน ชาวมัง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของหลักการบัญชีได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อที่จะนำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน และนำเอาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองมาใช้ให้เป็นประโยชน์ พัฒนาเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้วิจัย นักศึกษา และเกษตรกรได้เรียนรู้และพัฒนาความรู้ทางบัญชีร่วมกัน โดยสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงในสังคม ส่งเสริมให้นักศึกษาและเกษตรกร ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของวิธีการทางบัญชี เกิดการเรียนรู้วิธีการทางบัญชี และสามารถนำมาใช้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งการดำเนินธุรกิจทางการเกษตร และสามารถวิเคราะห์ผลการลงทุนได้ การเชื่อมโยงทุนทางวัฒนธรรมเข้ากับระบบเศรษฐกิจและการจัดการในยุคใหม่ การส่งเสริมและเผยแพร่ของดีและความภาคภูมิใจของคนไทยหรือมรดกไทยให้ต่างประเทศทั่วโลกรู้จักและชื่นชม

ปรับโลกทัศน์การทำงานเชิงเครือข่าย คือร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในภูมิภาคท้องถิ่น สถาบันการศึกษาและกลุ่มประชาคม มีการใช้ทุนทางภาษาและวัฒนธรรมของตนเองที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการทุนทางภาษาและวัฒนธรรมที่เป็นระบบ มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดรายได้ ผลประโยชน์และโอกาสให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนเอง ที่จะทำให้กลุ่มสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพรกลุ่มชาติพันธุ์ชาวม้งได้เรียนรู้และพัฒนาความรู้ทางบัญชีร่วมกัน โดยสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง
2. เพื่อให้กลุ่มชาติพันธุ์ชาวม้งตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของวิธีการทางบัญชี และสามารถนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวัน

แนวคิด และทฤษฎี

1. ทฤษฎีและแนวคิดการบูรณาการการจัดการศึกษา

การบูรณาการมีความสำคัญเพราะเป็นการศึกษาที่พัฒนามนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ ความถูกต้อง ความดีงาม ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีชีวิตอยู่ได้ด้วยปัญญา บุคคลที่มีความคิดแบบบูรณาการจะช่วยให้ลดความผิดพลาดจากการตัดสินใจที่ไม่รอบคอบ มีความเข้าใจเรื่องที่มีความซับซ้อนได้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น ทำให้การตัดสินใจในเรื่องเล็กเกิดผลดีต่อเรื่องใหญ่โดยพิจารณาภาพรวมทั้งหมดก่อนตัดสินใจและมองปัญหาได้ถูกจุด รู้จุดเชื่อมโยงและผลกระทบ ลดความซ้ำซ้อนและการสิ้นเปลืองทรัพยากร ช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเบ็ดเสร็จ โดยใช้ความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับระบบหรือปัจจัยต่างๆ ให้มีมุมมองที่กว้าง ครบถ้วน และลึกซึ้ง การนำแผนบูรณาการการจัดการศึกษามาใช้ จะทำให้มีผลดีต่อการพัฒนาชุมชน จะเกิดเครือข่ายของการเรียนรู้และการสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องได้ดียิ่งขึ้น พัฒนาและเพิ่มพูนทักษะของผู้ปฏิบัติงานสู่มาตรฐานของ การทำงานได้ ตลอดจนพัฒนาความสามารถของพนักงานช่วยให้เป็นคนใจกว้าง ก่อให้เกิดการ ประสานประโยชน์และลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงจำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะจากหลายๆ ด้านในลักษณะเชื่อมโยงสัมพันธ์ กัน จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชา และความสัมพันธ์ของวิชากับการปฏิบัติจริง

การใช้บูรณาการกระบวนการวิจัยกับการจัดการศึกษานั้น เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมี ความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 4 มาตรา 24 (5) ที่กำหนดว่า “ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้”

2. แนวคิดการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกร

ประเทศไทยยังคงเผชิญกับความเสี่ยงจากความเปราะบางหรือความผันผวนของเศรษฐกิจโลกที่จะส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรของประเทศ รวมถึงปัญหาภายในประเทศบางประการที่เป็นข้อจำกัดสำคัญต่อการพัฒนาการเกษตรของประเทศ ทำให้แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559)

ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ การกำหนดกรอบแนวคิดและทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) จึงเน้นความต่อเนื่องกับแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) โดยเน้น “เกษตรกร” เป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างสมดุลมีส่วนร่วมในรูปแบบชุมชน ซึ่งแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อผลักดันให้สามารถดำเนินการในรูปของธุรกิจเกษตรโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ มาขยายผลและประยุกต์ใช้ต่อเนื่องจากแผนที่ผ่านมา เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ อันจะเป็นส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้ประเทศไทยสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยมีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและแก้ไขในอนาคต ดังนี้ 1) เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาการเกษตร 2) แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลงและการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ 3) การปรับตัวของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) 4) การส่งเสริมการตลาดเกษตรในรูปแบบของการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร 5) การบริหารจัดการสินค้าเกษตร 6) มาตรฐานสินค้าเกษตร 7) โลจิสติกส์และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร 8) ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน 9) การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 10) การวิจัยและพัฒนาการเกษตร 11) กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร 12) ความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างประเทศ 13) การบริหารจัดการสินค้าเกษตรเพื่อรองรับการค้าชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

3. ทฤษฎีและวิธีการทางบัญชี

3.1 ความหมายของการบัญชี (Accounting)

การบัญชี คือ ศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชี คือ การให้ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่าย และผู้ที่สนใจในกิจกรรมของกิจการ

3.2 ประโยชน์ของข้อมูลทางการเงิน

การบัญชีที่สร้างขึ้นเพื่อให้ได้รายงานทางการเงินนั้นถือเป็นแหล่งข้อมูลหลักที่ผู้ใช้รายงานทางการเงินใช้หาข้อมูลที่ต้องการทราบ กลุ่มผู้ใช้รายงานทางการเงินประกอบด้วย

1. ผู้ลงทุนและผู้บริหาร ผู้ลงทุนที่เป็นผู้ถือหุ้นต้องการใช้ข้อมูลที่จะช่วยประเมินความสามารถของกิจการในการจ่ายเงินปันผล ผู้เป็นเจ้าของทุนต้องการทราบถึงความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการลงทุน รวมทั้งพิจารณาตัดสินใจซื้อ-ขาย หรือถือเงินลงทุนต่อผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ การวางแผน การติดตามผล และการควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงาน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานของกิจการ

2. สถาบันการเงินผู้ให้สินเชื่อแก่ธุรกิจหรือผู้จำหน่ายสินค้าหรือบริการแก่ธุรกิจ ก่อนพิจารณาให้สินเชื่อแก่ธุรกิจการค้า จะทำการประเมินความมั่นคงทางการเงินของธุรกิจและสภาพความเสี่ยงที่มีอยู่ กรณีให้สินเชื่อแล้วจะช่วยให้พิจารณาว่าเงินให้กู้ยืมและดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจะได้รับเมื่อครบกำหนดหรือไม่

3. หน่วยงานการของรัฐบาล ต้องการข้อมูลเพื่อจุดประสงค์ในการจัดเก็บภาษี การออกกฎและระเบียบที่เกี่ยวข้องในเรื่องการเสียภาษี การควบคุมจัดให้มีรายงานการเงินให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และข้อมูลทางการเงินของธุรกิจนั้นรัฐบาลสามารถนำมาวิเคราะห์แนวโน้มความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของทั้งประเทศ

4. พนักงานขององค์การธุรกิจ ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงและความสามารถในการทำกำไรของกิจการที่ตนทำงานอยู่ นอกจากนี้ยังต้องการข้อมูลที่จะช่วยให้สามารถประเมินความสามารถของกิจการในการจ่ายค่าตอบแทน บำเหน็จบำนาญ หรือโอกาสในการจ้างงาน

3.3 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี หมายถึง ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้ 1) หุ่นส่วนผู้จัดการ 2) กรรมการบริษัท 3) ผู้รับผิดชอบการดำเนินการในประเทศไทย 4) ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการ 5) เจ้าของหรือผู้จัดการ

3.4 หน้าที่ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

1. จัดให้มีผู้ทำบัญชีที่มีคุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้ทำบัญชีตามที่อธิบดีประกาศกำหนด
2. ควบคุมดูแลผู้ทำบัญชีให้จัดทำบัญชีตรงต่อความเป็นจริงและถูกต้อง
3. ให้มีผู้ทำบัญชีภายใน 1 ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 มีผลใช้บังคับ
4. จัดให้มีการทำบัญชีสำหรับการประกอบธุรกิจของตน โดยมีรายละเอียด หลักเกณฑ์ และวิธีการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

5. ให้เริ่มทำบัญชีดังนี้ 1) กรณีที่เป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ให้เริ่มทำบัญชีนับตั้งแต่วันที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย 2) กรณีที่เป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย ให้เริ่มทำบัญชีนับตั้งแต่วันที่เริ่มต้นประกอบธุรกิจในประเทศไทย 3) กรณีที่เป็นกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ให้เริ่มทำบัญชีนับตั้งแต่วันที่เริ่มต้นประกอบกิจการ

6. ดำเนินการให้มีการส่งมอบเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้แก่ผู้ทำบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วนเพื่อบัญชีที่จัดทำขึ้นสามารถแสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงินหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริง และตามมาตรฐานการบัญชี

7. ดำเนินการให้มีการปิดบัญชีและจัดทำงบการเงินโดยปิดบัญชีครั้งแรกภายใน 12 เดือน นับแต่วันเริ่มทำบัญชี และปิดบัญชีในรอบ 12 เดือนนับแต่วันปิดบัญชีครั้งก่อน ส่วนการจัดทำงบการเงินให้ดำเนินการจัดทำงบการเงินตามรายการยอดตามที่อธิบดีประกาศและยื่นงบการเงินต่อสำนักงานกลางบัญชี หรือสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ภายในเวลากำหนดดังนี้ 1) ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน 2) นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ยื่นงบการเงินภายใน 5 เดือนนับแต่วันปิดบัญชี 3) กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ยื่นงบการเงินภายใน 5 เดือนนับแต่วันปิดบัญชี 4) บริษัทจำกัด ยื่นงบการเงินภายใน 1 เดือน นับแต่วันที่งบการเงินนั้น ได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่ และงบการเงินต้องได้รับการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต 5) บริษัทมหาชนจำกัด ยื่นงบการเงินภายใน 1 เดือน นับแต่วันที่งบการเงินนั้น ได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่ และงบการเงินต้องได้รับการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

8. ดำเนินการเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่ทำการหรือสถานที่ใช้เป็นที่พักการผลิตหรือเก็บสินค้าเป็นประจำ หรือสถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำงานเป็นประจำ ไม่น้อยกว่า 5 ปี นับแต่วันปิดบัญชี หากบัญชีหรือเอกสารสูญหาย เสียหาย ต้องแจ้งต่อสรรพากรใหญ่บัญชี หรือสรรพากรบัญชีภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ทราบ

3.5 ผู้ทำบัญชี (Book keeper)

ผู้ทำบัญชี ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 คือ ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีในฐานะลูกจ้างของ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่เป็นลูกจ้างก็ตาม ได้แก่บุคคลต่อไปนี้

1. พนักงานของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี อาจมีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยการฝ่ายบัญชี สมุห์บัญชี หัวหน้าแผนกบัญชี หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

2. สำนักงานบริการรับทำบัญชี ไม่ว่าจะจัดตั้งในรูปคณะบุคคลหรือไม่ก็ตาม หรือจัดตั้งในรูปนิติบุคคล

3. ผู้รับจ้างทำบัญชีอิสระ ผู้ทำบัญชีดังกล่าวต้องมีคุณวุฒิการศึกษาดังนี้

- ปริญญาตรีทางการบัญชีหรือเทียบเท่าทำบัญชีได้ทุกธุรกิจ

- ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (การบัญชี) หรืออนุปริญญา (บัญชี) ทำบัญชีให้กับบริษัท

จำกัดและห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่มีทุนไม่เกิน 5 ล้านบาท รายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และสินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท

3.6 หน้าที่ของผู้ทำบัญชี

1. จัดทำบัญชีเพื่อแสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของ “ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี” ที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริงและตามมาตรฐานการบัญชีโดยมีเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วน

2. ลงรายการบัญชีเป็นภาษาไทย หากลงรายการเป็นภาษาต่างประเทศให้มีภาษาไทยกำกับ หรือลงรายการเป็นรหัสบัญชีให้มีคู่มือคำแปลรหัสบัญชีเป็นภาษาไทย

3. เขียนด้วยหมึก พิมพ์ดีด หรือดีพิมพ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพรชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพรชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มาลงทะเบียนเข้ารับการอบรมการทำบัญชี จำนวน 30 คน ที่นักวิจัยเจาะจงเฉพาะที่ปลูกพืชสมุนไพรส่วนมากจะทำงานรับจ้างและเลี้ยงสัตว์ กลุ่มตัวอย่างได้มาจากผู้ใหญ่นำนามาร่วมทำการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ชุมชนในการทำบัญชี

2.2 รูปแบบการทำบัญชีเบื้องต้น (การทำบัญชีการค้าจากสมุดรายวันทั่วไป)

2.3 สร้างรูปแบบการทำบัญชีของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพรที่เหมาะสมในการทำธุรกิจของชุมชนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

3.1 จัดประชุมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการทำบัญชีของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร

3.2 จัดทำรูปแบบที่เหมาะสมในการทำบัญชีให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร

3.3 ทำการทดลองใช้รูปแบบการทำบัญชีที่สร้างขึ้นและใช้ทำบัญชีกับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร ทั้ง 30 คน ที่ร่วมการประชุม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและทีมงานทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามถึงวิถีชีวิตในการทำธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร เพื่อนำข้อมูลมาทำการสร้างรูปแบบการทำบัญชีที่เหมาะสมให้กับกลุ่มเกษตรกรด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำรูปแบบการทำบัญชีเบื้องต้นมาทำการสัมภาษณ์การทำบัญชี เพื่อให้เห็นความคิดเห็นว่าทำได้หรือทำไม่ได้ เข้าใจหรือไม่เข้าใจ จากกลุ่มตัวอย่าง 30 คน

5.2 สร้างรูปแบบการทำบัญชีที่เหมาะสมให้กับกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพร

5.3 นำรูปแบบการทำบัญชีที่เหมาะสมในการนำธุรกิจชุมชนมาทำการทดสอบทำบัญชีเพื่อตรวจวิธีการทำบัญชีว่าทำได้หรือทำไม่ได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 คน

ผลการวิจัย

1. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพรมีความจำเป็นต้องทำบัญชีในการค้าขายอย่างมาก

1.1 กลุ่มเกษตรกรได้มีการจัดทำบัญชีในการค้าขายพืชสมุนไพร แต่ไม่รู้ว่าเป็นรูปแบบของบัญชี

1.2 กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพรได้เพียงแต่จดราคาขายไปเท่าไรเพียงอย่างเดียว

1.3 กลุ่มผู้ปลูกพืชสมุนไพรคิดว่าจะทำบัญชีได้ แต่ต้องขอเรียนรู้วิธีการทำบัญชีก่อน

1.4 ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มของเกษตรกร คือ การอ่านและการพูดภาษาไทย มีการทะเลาะกันและเรื่องยาเสพติดบางส่วน

1.5 รูปแบบการจัดทำบัญชีที่เสนอมาคิดว่าทำได้

1.6 ต้องการให้หน่วยงานราชการเข้ามาช่วยในทุกด้าน

1.7 ต้องการทำตามความเข้าใจของกลุ่ม แต่อยู่ในรูปแบบของการทำบัญชี ได้แก่ การจกรายการซื้อสมุนไพร และขายได้เท่าไร

1.8 ปัญหาการทำบัญชี ไม่มีความรู้ในการทำบัญชีเลย และไม่มีธุรกิจขนาดใหญ่ที่จะต้องทำบัญชี

1.9 ที่ต้องการคือให้เข้าใจถึงวิธีทำบัญชีกับความรู้ที่กลุ่มมีอยู่ในเรื่องการทำบัญชีเท่าที่มีความเข้าใจ

2. การอบรมเรียนรู้วิธีการทำบัญชี

2.1 การบัญชีมี 5 หมวด ได้แก่

1. สินทรัพย์ ได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคาร (สินทรัพย์หมุนเวียน + สินทรัพย์ถาวร)

2. หนี้สิน ได้แก่ เงินกู้ เจ้าหนี้ ตัวเงิน เงินเบิกเกินบัญชี ค่าจ้าง ภาระที่ต้องชำระในอนาคต

3.ทุน ได้แก่ ทุนทุน กำไรส่วนเกิน ส่วนของเจ้าของ (คนเดียว) ส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วน

4. รายได้ ได้แก่ การขาย การบริการ ดอกเบี้ยเงินฝาก เงินปันผล (มีเงินเข้ามา)

5. ค่าใช้จ่าย ได้แก่ ต้นทุนขาย ต้นทุนซื้อ ค่าน้ำ ค่าไฟ ดอกเบี้ยที่จ่าย (เงินที่จ่ายออกไป)

ตารางที่ 1 การอบรมการบัญชี 5 หมวด

ความรู้การบัญชี (30 คน)	มีความเข้าใจ	ไม่เข้าใจ
การบัญชี 5 หมวด	3	27

จากตารางที่ 1 ผู้เข้าอบรมการบัญชี 5 หมวด พบว่า ผู้ที่มีความเข้าใจ 3 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้ากลุ่ม ส่วน 27 คน ไม่เข้าใจเรื่องการบัญชี

2.2 การอบรมบัญชี 1, 2 การเงินธุรกิจ การวางระบบบัญชี การตรวจสอบบัญชี พบว่า

1. บัญชี 1 เนื้อหาเกี่ยวกับ สินทรัพย์
2. บัญชี 2 เนื้อหาเกี่ยวกับ การซื้อขาย
3. การเงินธุรกิจ เนื้อหาเกี่ยวกับ การจัดการทางการเงิน การจัดหาเงิน
4. การวางระบบบัญชี เนื้อหาเกี่ยวกับ การจัดเก็บข้อมูลทางบัญชีและการเงิน
5. การตรวจสอบบัญชี เนื้อหาเกี่ยวกับ การวางแผนงานตรวจ การสรุปผล

ตารางที่ 2 การอบรมบัญชี 1, 2 การเงินธุรกิจ การวางระบบบัญชี การตรวจสอบบัญชี

ความรู้การบัญชี (30 คน)	มีความเข้าใจ	ไม่เข้าใจ
บัญชี 1, 2 การเงินธุรกิจ การวางระบบบัญชี การตรวจสอบบัญชี	3	27

จากตารางที่ 2 ผู้เข้าอบรมบัญชี 1, 2 การเงินธุรกิจ การวางระบบบัญชี การตรวจสอบบัญชี พบว่า ผู้ที่มีความเข้าใจ 3 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้ากลุ่ม ส่วน 27 คน ยังไม่เข้าใจวิธีการทางบัญชี

2.3 การอบรมบัญชีจากสมุดรายวันทั่วไปเพื่อทำบัญชีแยกประเภท

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า.....

ว.ด.ป.	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.

บัญชีเงินสด

เลขที่ 101

ว.ด.ป.	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		ว.ด.ป.	รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
			บาท	สต.				บาท	สต.

ตารางที่ 3 การอบรมบัญชีจากสมุดรายวันทั่วไปเพื่อทำบัญชีแยกประเภท

ความรู้การบัญชี (30 คน)	มีความเข้าใจ	ไม่เข้าใจ
การอบรมบัญชีจากสมุดรายวันทั่วไป	-	30

จากตารางที่ 3 ผู้เข้าอบรมจัดทำบัญชีจากสมุดรายวันเพื่อทำบัญชีเป็นบัญชีแยกประเภท พบว่า ทั้งหมด ไม่มีความเข้าใจในเรื่องการทำบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

3. ผลจากการอบรมความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชี

ผลจากการอบรมความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชี พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่เข้าอบรมไม่เข้าใจในเรื่อง การทำบัญชีตามหลักสากลของการทำบัญชี

4. ทำการประชุมและสนทนากลุ่มเกษตรกรเพื่อหาข้อสรุป

ในการทำบัญชี ตามที่กลุ่มมีความเข้าใจโดยยึดหลักการทำบัญชี พบว่า

1. เกษตรกรปลูกพืชสมุนไพรจัดจำหน่ายเอง มีธุรกิจขนาดเล็ก
2. เกษตรกรปลูกพืชสมุนไพรรับฝากขายสมุนไพร
3. การขายพืชสมุนไพรมีการต่อรองราคาขายได้

5. สร้างรูปแบบการทำบัญชีที่เหมาะสมกับกลุ่มเกษตรกร

ทำการสร้างรูปแบบการทำบัญชีที่เหมาะสมกับกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพร 2 รูปแบบ

รูปแบบการทำบัญชีที่เหมาะสม แบบที่ 1

ว.ด.ป.	รายการ	ส่วนของ เจ้าของ	ซื้อจาก	รับขายฝาก จาก	ราคา ขาย	รวมเงิน	
						บาท	สต.
รวมเงิน							

รูปแบบการจัดทำบัญชีที่เหมาะสมของเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรจากข้อสรุปในการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้นใน 1 สัปดาห์

รูปแบบการทำบัญชีที่เหมาะสม แบบที่ 2

หน้า 1

ส่วนของ เจ้าของ	รายการ	ว.ด.ป.	ราคาขาย	รวมเงิน	
				บาท	สต.

หน้า 2

ซื้อจาก	รายการ	ว.ด.ป.	ราคาขาย	รวมเงิน	
				บาท	สต.

รับขายฝาก จาก	รายการ	ว.ด.ป.	ราคาขาย	รวมเงิน	
				บาท	สต.

รูปแบบการจัดทำบัญชีที่เหมาะสมของเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรจากข้อสรุปที่สร้างขึ้น แยกเป็นหน้า
รายการ

6. ทดสอบการทำบัญชีจากรูปแบบบัญชีที่สร้างขึ้นในรูปแบบที่ 1
ทำการทดสอบการทำบัญชีจากรูปแบบบัญชีที่สร้างขึ้นในรูปแบบที่ 1 พบว่า

ตารางที่ 4 การทำบัญชีของกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรจากรูปแบบการทำบัญชีที่สร้างขึ้นใน 1 สัปดาห์ ของ
รูปแบบที่ 1

ความรู้/เข้าใจทางการบัญชี (30 คน)	ทำได้	ทำไม่ได้
รูปแบบการทำบัญชีที่เหมาะสมในรูปแบบที่ 1	30	-
รวม	30	-

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรสามารถทำบัญชีตามรูปแบบที่ 1 สามารถทำได้
ทุกคน

7. ทดสอบการทำบัญชีจากรูปแบบบัญชีที่สร้างขึ้นในรูปแบบที่ 2

ตารางที่ 5 การทำบัญชีของกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรจากรูปแบบการทำบัญชีที่สร้างขึ้นในรูปแบบที่ 2

ความรู้/เข้าใจทางการบัญชี (30 คน)	ทำได้	ทำไม่ได้
รูปแบบการทำบัญชีที่เหมาะสมในรูปแบบที่ 2	30	-
รวม	30	-

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรสามารถทำบัญชีตามรูปแบบที่ 2 สามารถทำได้
ทุกคน

8. ผลการวิจัยจากข้อค้นพบในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 1 เป็นการอบรมเรื่อง การบัญชี 5 หมวด ให้กับกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพร จำนวน
30 คน พบว่า มี 3 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้ากลุ่ม ที่มีความเข้าใจในเรื่องการบัญชี 5 หมวด
อีก 27 คน ไม่มีความเข้าใจเนื่องจากไม่ค่อยมีการศึกษา และอ่านภาษาไทยไม่ได้เท่าที่ควร

จากตารางที่ 2 เป็นการอบรมทำความเข้าใจเรื่อง การบัญชี 1, 2 การเงินธุรกิจ การวางระบบบัญชี การตรวจสอบบัญชี ให้กับกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพร จำนวน 30 คน พบว่า มีความเข้าใจ 3 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้ากลุ่ม ที่เหลืออีก 27 คน ก็ยังไม่เข้าใจในการทำบัญชี เนื่องจากมีความรู้ด้านการอ่าน การพูดภาษาไทยไม่ได้มากนัก

จากตารางที่ 3 เป็นการอบรมการทำบัญชีจากสมุดรายวันทั่วไปที่จะต้องดำเนินการทำเป็นบัญชีแยกประเภทจากตัวอย่างที่ให้ไป พบว่า กลุ่มประชากรทั้งหมดไม่เข้าใจในเรื่องการทำบัญชีแบบนี้ เพราะว่าเป็นการทำบัญชีแบบเชิงวิชาการตามหลักสากลที่ต้องมีความรู้พื้นฐานมาก่อนจึงจะสามารถทำบัญชีได้ ส่วนกลุ่มเกษตรกรนั้น ส่วนมากหรือเกือบทั้งหมดมีวุฒิการศึกษาน้อยและอ่านภาษาไทยไม่ค่อยได้ ประกอบกับขาดความเข้าใจในการทำบัญชี

จากตารางที่ 4 เป็นการทำบัญชีของเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรจากรูปแบบการทำบัญชีที่ 1 ที่ร่วมกันสร้างตามข้อตกลงในการสนทนากลุ่ม และทางกลุ่มก็มีส่วนร่วมในการทำบัญชีที่เหมาะสมกับกลุ่มทั้ง 30 คน พบว่า กลุ่มเกษตรกรทั้งหมดมีความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีในรูปแบบที่ 1 ที่สร้างขึ้น ทั้งหมดทุกคนสามารถทำได้

จากตารางที่ 5 เป็นการทำบัญชีของเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรจากรูปแบบการทำบัญชีที่ 2 ที่ร่วมกันสร้างตามข้อตกลงในการสนทนากลุ่ม และทางกลุ่มก็มีส่วนร่วมในการทำบัญชีที่เหมาะสมกับกลุ่มทั้ง 30 คน พบว่า กลุ่มเกษตรกรทั้งหมดมีความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีในรูปแบบที่ 2 ที่สร้างขึ้น ทั้งหมดทุกคนสามารถทำได้

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการสนทนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพรเรื่องการทำบัญชี พบว่า

1. ทางกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรมีการทำบัญชีแบบความเข้าใจของตนเอง และไม่รู้ว่าเป็นการทำบัญชี เป็นเพียงการจดลงในสมุดบันทึกเท่านั้น

2. ทางกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรมีความเห็นว่า อยากทำบัญชีเหมือนกัน แต่ต้องให้ทางกลุ่มมีความเข้าใจทางบัญชีที่กลุ่มเห็นว่าเหมาะสมทำได้ด้วย

3. ผลจากการอบรมการทำบัญชีตามหลักการบัญชีในเรื่องการเรียนรู้วิธีการทำบัญชี หมวดการบัญชี 5 หมวด การอบรมบัญชี 1 และ 2 การเงินธุรกิจ การวางระบบบัญชี การตรวจสอบบัญชี พบว่า มี 3 คน ที่มีความเข้าใจ อีก 27 คน ไม่มีความเข้าใจ

4. ผลจากการอบรมการทำบัญชีจากสมุดรายวันทั่วไป พบว่า ผู้เข้าอบรมทุกคนไม่เข้าใจในข้อมูล และวิธีการลงบัญชีในเนื้อหาต่างๆ เหตุผล เพราะว่ามี ความซับซ้อน และทางกลุ่มขาดความรู้ อ่านภาษาไทยไม่ค่อยได้ ไม่เข้าใจภาษาไทยเท่าที่ควร

5. ผลการสนทนากลุ่มที่ได้เรียนรู้และพัฒนาความรู้ทางบัญชีเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการทำบัญชีได้สร้างรูปแบบที่เหมาะสมและทำการทดสอบทำบัญชีความรู้แบบที่สร้างขึ้น 2 รูปแบบ พบว่า รูปแบบที่ 1 กลุ่มผู้ปลูกพืชสมุนไพร สามารถทำบัญชีตามรูปแบบที่สร้างขึ้นได้ทุกคน รูปแบบที่ 2 กลุ่มผู้ปลูกพืชสมุนไพร สามารถทำบัญชีตามรูปแบบได้ทุกคน โดยการทำให้ละหน้าแล้วนำมารวมกัน

6. กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพร เมื่อได้เรียนรู้วิธีการทางบัญชีและร่วมกันสร้างรูปแบบการทำบัญชีที่เหมาะสมทั้ง 2 รูปแบบแล้ว พบว่า เกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรเห็นประโยชน์ในการทำบัญชีและสามารถทำบัญชีตามรูปแบบที่สร้างขึ้นได้ สามารถนำวิธีการทางบัญชีไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 เกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรที่เป็นชาวเขาส่วนมากยังขาดความรู้ในการศึกษาและความรู้ทางภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ ถ้ามีการจัดการอบรมวิธีการทางบัญชีแล้วค่อยเกิดการเรียนรู้ ตอนช่วงแรกในการอบรมอาจจะไม่ค่อยเข้าใจ แต่พออบรมไปแล้วเมื่อเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาความรู้ทางบัญชีสามารถสร้างรูปแบบทางบัญชีที่เหมาะสมได้ และนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

2.2 เกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรหากมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมวิธีการทางบัญชีแล้ว จะเกิดความพึงพอใจในตนเอง และในกลุ่มเกษตรกรด้วยที่สามารถจัดทำบัญชีได้ และสามารถนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งการดำเนินธุรกิจทางการเกษตรได้

3. ข้อเสนอแนะ

ควรมีการนำผลการวิจัยไปขยายผลแก่ชุมชนอื่นให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

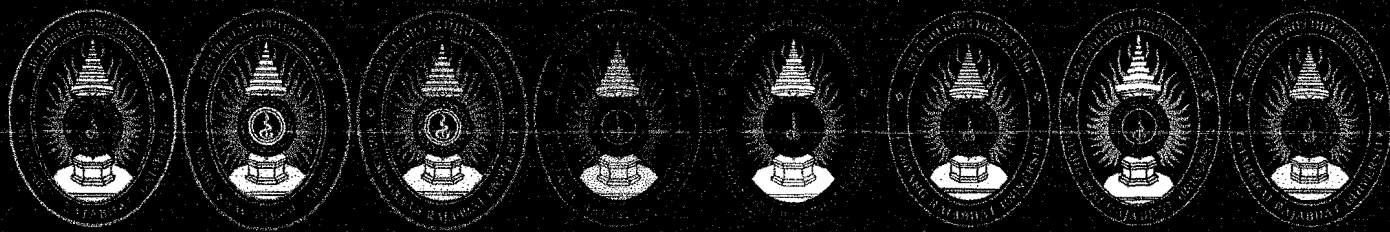
กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2561 โดยผ่านความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ผู้วิจัยขอขอบคุณ ดร.บุญช่วย สุทธิรักษ์ ดร.เอนกพงศ์ ธรรมาธิวัฒน์ ที่ช่วยลงพื้นที่เก็บข้อมูล นายศักดิ์ดา เสี่ยงสมานันท์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาค้อ นายจุลศักดิ์ ศักดิ์เจริญชัยกุล กำนันตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ ตลอดจนบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ช่วยในการประสานงาน อำนวยความสะดวก ตอบแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. มปท.
- ชนาธิป พรกุล. (2544). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. มปท.
- เบญจมาศ อยู่เป็นแก้ว. (2544). การสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์นิวัฒนพร.
- ภูตินันท์ อติพิทยางกูร. (2555). การบริหารช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2546). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.
- สภาวิชาชีพการบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2558). กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน. ม.ป.ท.
- วีระศักดิ์ สมยานะ และคณะ. (2560). การวิจัยและพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- ชานนท์ รุ่งเรือง. (2555). การเพิ่มประสิทธิภาพในการกระจายสินค้าและการลดต้นทุนโดยใช้เทคนิคการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ในอุตสาหกรรมอูมิเนียม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธีรवारณ จันทรมานนท์. (2555). ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายที่มีผลต่อลูกค้าในการซื้อสินค้าเคมีภัณฑ์และการเลือกจำหน่ายในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, การตลาด สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประกาศิต เจริญทิพย์. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจด้านคุณภาพการบริการทางโลจิสติกส์ในการกระจายสินค้าเครื่องมือผ่าตัดใหญ่ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัชนิกร อุตตมา. (2553). ช่องทางการจัดจำหน่ายผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, การจัดการอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริพร ศรีชูชาติ. (2548). ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าประเภทของขวัญและของตกแต่งบ้านของผู้ส่งออกในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิศนา ขัมมณี. (2542). การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดล CIPPA. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรการอบรมครู โรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงเรียนเทคนิควิมลบริหารธุรกิจ.
- Jerry, J. W. et. al. (2014). *Accounting Principles (Eleventh Edition)*. Singapore: John Wiley & Sons Inc.
- Alp A, Ustundag S. (2009). *Financial reporting transformation: the experience of Turkey*. *Critical Perspectives on Accounting*. 20, 680-699.

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceeding)
วิทยาการจัดการวิชาการ 2020

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 9
และ ระดับนานาชาติครั้งที่ 2

วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2563

ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ระดับชาติ

รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันทะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาจารย์ ดร.ดวงใจ ปินตามูล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ พูนพล	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ปวีณา กองจันทร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษฏีรา อาษาศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระริน เครือวรพันธุ์	วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว
	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจ ตัฟจ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อาจารย์ ดร.ธณภูมิ ปองเสงี่ยม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
	ศูนย์พระนครศรีอยุธยา หันตรา
อาจารย์ ดร.ฐิติมา พูลเพชร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัสศรี รุ่งรัตนอุบล	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ ดร.สมพงษ์ สุขเมธชกร	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
อาจารย์ ดร.ภวัต ธารสารแสนล้าน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
	ศูนย์นนทบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรัฐ ขวนชม	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศาสน์ นิยม	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาถ ทนชัย	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมินทร เป้าธรรม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
	วิทยาเขตสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิสร่า พงศ์ยี่หล้า	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์โรจนา สุขะพันธุ์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภคพร กระจาดทอง	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูซงค์ เมนะสินธุ์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรสา เตติวัฒน์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ ดร.สุปัญญา สุนทรนนท์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อาจารย์ ดร.ภฤศญา ปิยนุสรณ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ระดับชาติ (ต่อ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกิตติ์ อินทร์สวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.ชินวัตร เชื้อสระคู	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.กรธวัฒน์ สกลคฤหเดช	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี
อาจารย์ ดร.สุมนา จันทราข	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
อาจารย์ ดร.กิงกนก เสาวภาวงศ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.ณฐาพัชร วรพงศ์พัชร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฏฐ์ดนัย ไคนุ่นภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเศษ ชัยติเรก	มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด
	วิทยาเขตหัวหิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจิมขวัญ รัชชูปานติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิดา สัตโยภาส	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพียงตะวัน พลอาจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภณิชา จันทร์สอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวรรณ วิงวอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ อินต๊ะชั้น	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนันท์ จิตติยาปารโมทย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จารุวรรณ ลิ้มปไพบูลย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิราวัฒน์ ชมระกา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงดาว จินดาเทวิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาศิริ เขตปิยรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณษา จิตต์มัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนินท์ นนทโคตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อาจารย์ ดร.วิสุทธิ สุขบำรุง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อาจารย์ ดร.ฐิติวรดา แสงสว่าง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อาจารย์ ดร.พรรณนภา เชื้อบาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันต์ อินทุวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนีวรรณ บุญอนันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
รองศาสตราจารย์ ดร.ปาจริย์ ผลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อาจารย์ ดร.กนิษฐา ศรีภิรมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ระดับชาติ (ต่อ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติ ตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อาจารย์ ดร.วาสนา จริญญาไชติกำจร	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์การันต์ เจริญสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษณีย์ เสี่ยงพานิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี นุสสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ชัย นรากรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมศิริ นิลดำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษิตศ ใจผาวัง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา ลีตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ สิงห์ทองชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลักขมี งามมีศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิราช รัตนันต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อาจารย์ ดร.สุวัช พัทธกษิม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อาจารย์ ดร.ลภัสวัฒน์ คล้ายแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินัย เชื้อมวราศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษยากร ตีระพดติกุลชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษติญา มูลศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิสินี ถิระธรรมสรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐากร อนุสรณ์พานิชกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปวีณา โทนแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภาลัย บุญทิม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.ปานิสรา คงปัญญา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.รักชนก สมศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.แก้วดา ผิวพรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.เจน จันทรสุมภาแสน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.ณัฐวัฒน์ แสงภูเขียว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.อำพล ชะโยมชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.ปิยะวัน เพชรหมี่	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ระดับชาติ (ต่อ)

อาจารย์ ดร.เอกชัย แสงโสภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนทยา วันชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณ์พันธ์ พรรณรัตน์ชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.พิมพ์พรรณ ทิพย์แสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิสิษฐกุล แก้วงาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิชชา เลือดชัยพฤกษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.สุเทพ ธรรมะตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์สุภาพร ชูสาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ระดับนานาชาติ

Asst. Prof. Dr. Leela Tiangsoongnern	Dhurakij Pundit University
Asst. Prof. Dr. Adilla Pongyeela	Dhurakij Pundit University
Asst. Prof. Dr. Bhubate Samutachak	Institute for Population and Social Research, Mahidol University
Asst. Prof. Dr. Teerasak Khanchanapong	Thammasat university
Charunya Parncharoen	Dhurakij Pundit University
Dr. Norapol Chinuntdej	Ramkhamhaeng University
Dr. Nuchsa Pringviriya	Songkhla Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Nuttavong Poonpool	Maharakham University
Dr. Paweena Kongjan	Khon Kaen University
Dr. Tosaporn Mahamud	Kasembundit university
Asst. Prof. Dr. Pisate chaidirek	Stamford University
Dr. Ampol chayomchai	Phetchabun Rajabhat University
Dr. B. Yamuna Krishna	Alpha College of Engineering India
Asst. Prof. Dr. Paul J. Grote	Nakhon Ratchasima Rajabhat University

สารบัญ(ต่อ)

การนำเสนอภาคโปสเตอร์ ระดับชาติ

ห้องประชุมศรีชมภู อาคารเฉลิมพระเกียรติฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี

ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐานุกร อนุสรณ์พานิชกุล

P01-3	การตัดสินใจของกลุ่มเจเนอเรชั่นวายในอำเภอเมือง จังหวัด เชียงราย ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ฉลากสี เขียวประเภทผลิตภัณฑ์ซักผ้า	ณฐมน ทรัพย์บุญโต	846
P02-3	ศักยภาพการประกอบธุรกิจของกลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP ใน จังหวัดเชียงราย	ภัทรพร สมเสมอ	858
P03-3	บูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นในการเพิ่มศักยภาพของ เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร โดยการนำวิธีการทางบัญชีเพื่อ พัฒนารูขุมชนชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัด เพชรบูรณ์ ในเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์	ปาณิสรา คงปัญญา	866
P04-3	การพัฒนาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อความงาม จากภูมิปัญญาชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัด เพชรบูรณ์ ในเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์	จุฑาธิมมัญญ์ รัตนภรณ์	880
P05-3	การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากฐานภูมิปัญญา สมุนไพรชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ สู่นวัตกรรมเสริมความงาม	วิไลพร วงษ์อินทร์	894
P06-3	พฤติกรรมและการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคกลุ่ม เจเนอเรชั่นวายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์	นาฏนารี ปลั่งจิตร	906
P07-3	ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชันของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	ฉัตรทวีป ยั่งยืน	919
P08-3	พฤติกรรมการใช้บริการ Kerry Express ของนักศึกษาสาขาวิชา การตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	สุภาวดี รนที	931
P09-3	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้ซูเปอร์มาร์เก็ตของนักศึกษา สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	ณัฐมล จันท์สุวรรณ	940
P10-3	พฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ของนักศึกษาคณะวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	จักรพรรดิ คุ่มเวช	946
P11-3	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถเวสป์ในประเทศไทย	สกลินา แซ่เล่า	956

**การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากฐานภูมิปัญญาสมุนไพรชาวม้ง
ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ สุนวัตกรรมเสริมความงาม**
**The Research and Development Skin Care Products from Herbal
Hmong Local Wisdom in Khek Noi Subdistricts,
Khao Kho District, Phetchabun Province to Beauty Innovation**

วิไลพร วงษ์อินทร์

Wilaiphon Wong-In

อาจารย์สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากฐานภูมิปัญญาสมุนไพรชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้พัฒนาทักษะการวิจัยในการเก็บข้อมูลองค์ความรู้ด้านสมุนไพร 2) เพื่อการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากฐานภูมิปัญญาสมุนไพรชาวม้ง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการ ที่ลงทะเบียนเรียนในเทอม 2/2561 จำนวน 30 คน และกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรชาวม้งจำนวน 30 คน ที่ทำการสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดทักษะการสอบถามเกี่ยวกับสมุนไพรชาวม้งและสมุดบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อหาวิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวชาวม้ง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) นักศึกษากลุ่มทดลองมีค่าคะแนนสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่ทำการเก็บข้อมูลด้านสมุนไพรชาวม้งด้วยตนเอง
- 2) จากการสนทนากลุ่ม พบว่า สมุนไพรที่จะนำมาทำการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์บำรุงผิว ได้แก่ สมุนไพรชื่อ 1. ปวดอ 2. ขาหลิ่ง
- 3) ขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากสมุนไพรชาวม้งมีขั้นตอนในการพัฒนา 8 ขั้นตอน

ความสำคัญ : สมุนไพร, ผลิตภัณฑ์บำรุงผิว, ความหลากหลายทางวัฒนธรรม

Abstract

This research is a research and development of skin care products from the Hmong herbal wisdom base, Khok Noi Subdistrict, Khao Kho District, Phetchabun Province. With the objectives 1) for the students of Phetchabun Rajabhat University Has developed research skills in collecting herbal knowledge information 2) for research and development of skin care products from the Hmong herb wisdom base The sample group consisted of management students, who enrolled in

the 2/2561 term, 30 students and a group of 30 Hmong herb farmers who made group discussions. The instrument used in the research is a questionnaire skill test about the Hmong herbs and group discussion notebooks to find ways to develop Hmong skin care products. Data analysis using the average score Standard cost, t-test

The research found that

1) The experimental group students had higher scores than the control group students who collected information on Hmong herbs by themselves.

2) From the group discussion, it was found that herbs that will be developed into skin care products include herbs named 1. Pootom 2. Legs

3) The process of developing Hmong herbal skincare products with steps to develop 8 steps

Keyword : Herbs, skin care products, cultural diversity

บทนำ

หากพูดถึง “สมุนไพร” ภูมิปัญญาและทรัพยากรที่เป็นเอกลักษณ์ สะท้อนวัฒนธรรม รวมถึงเป็นรากฐานเกษตรกรรมที่มีคุณค่าของประเทศ ทั้งนี้สมุนไพรเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตและสังคมไทยมาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากการนำสมุนไพรมาประกอบในอาหารคาวหวาน เป็นยารักษาโรค ใช้ในการบำบัดดูแลและฟื้นฟูสุขภาพ หรือแม้กระทั่งใช้เพื่อการเสริมความงาม ภูมิปัญญาไทยเหล่านี้ได้รับการสั่งสม สืบทอด และพัฒนามาอย่างยาวนาน เนื่องจากประเทศไทยเป็นเขตร้อนชื้น มีพันธุ์พืชไม่น้อยกว่า 20,000 ชนิด ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นสมุนไพรกว่า 1,800 ชนิด รวมถึงความพร้อมของปัจจัยขั้นพื้นฐานด้านอุตสาหกรรม และการขนส่งสินค้า มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวนมากที่ทำงานเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาสมุนไพร นับเป็นจุดแข็งและโอกาสในการแข่งขันด้านการค้าสมุนไพรในตลาดโลกที่สำคัญ หากแต่ยังขาดทิศทางการวิจัยและพัฒนาสมุนไพรอย่างครบวงจร เพื่อสร้างการยอมรับและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสมุนไพร จึงยังเป็นโจทย์สำคัญที่ต้องเร่งผลักดัน ผ่านการขับเคลื่อนแผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 - 2564 ที่ได้มีการประกาศอย่างชัดเจนและเข้มแข็งร่วมกันจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงศึกษา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ฯลฯ ในงานประชุมมอบนโยบายแผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 - 2564 และพิธีเปิดโครงการพัฒนาเมืองสมุนไพร (Herbal City) เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2559 ที่ผ่านมา

คงปฏิเสธไม่ได้ว่า หากเราจะนำอะไรมาบริโภค รักษาโรค หรือเพื่อเสริมความงามนั้น ผู้บริโภคคงต้องศึกษาถึงสรรพคุณและข้อแนะนำการใช้ให้รอบคอบเสียก่อน ดังนั้นงานวิจัยจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญในการสร้าง “การ

ยอมรับและสร้างความมั่นใจ” เพื่อเชื่อมต่อไปสู่การนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงอย่างกว้างขวาง งานวิจัยองค์ความรู้ด้านสมุนไพรในประเทศไทย ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการหาหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาสนับสนุนในด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความปลอดภัย ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างมากสำหรับการพัฒนาสมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ทั้งการเป็นยา หรือผลิตภัณฑ์สุขภาพอื่นๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2543 - 2547 มีการรวบรวมและวิเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับสมุนไพรไทย พบว่า มีงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการโดยนักวิจัยชาวไทยและนักวิจัยต่างชาติ 395 เรื่อง ตีพิมพ์ในวารสารที่มีอยู่ในฐานข้อมูลนานาชาติ 223 เรื่อง ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการในประเทศ 172 เรื่อง เป็นการวิจัยเฉพาะชนิดพืชสมุนไพร มีมากกว่า 200 ชนิด จากผลงานวิจัยเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีนักวิชาการที่มีศักยภาพในการทำงานวิจัยให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติได้ ยิ่งไปกว่านั้น รายงานการวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์งานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกหลายฉบับสะท้อนให้เห็นถึงสัดส่วนผลงานวิจัยด้านสมุนไพรที่มีมากกว่างานวิจัยประเภทอื่นๆ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนงานวิจัยที่สำรวจทั้งหมด (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2560)

ดังนั้นการจะผลิตบัณฑิตและพัฒนาบัณฑิตเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในการวิจัยที่สามารถติดตัวไปเพื่อแสวงหาความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในสิ่งที่ต้องการศึกษา มีการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระเบียบ ข้อมูล การวิเคราะห์และการตีความหมายผลที่ได้จากการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบอันถูกต้อง ดังนั้นคณะวิจัยจึงขอเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการเก็บข้อมูลการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการนำองค์ความรู้จากการวิจัยมาสู่การจัดการศึกษา โดยให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้พัฒนาทักษะการวิจัยในการเก็บข้อมูล องค์ความรู้ด้านสมุนไพรที่สามารถติดตัวและทำได้ด้วยตนเอง และเพื่อการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากฐานภูมิปัญญาสมุนไพรชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ศูนย์วัฒนธรรมเสริมความงาม และนำเอาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองมาใช้ให้เป็นประโยชน์ พัฒนาเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม โดยการนำทุนทางภาษาและวัฒนธรรม เช่น เรื่องราว เนื้อหาของวัฒนธรรมมาสร้างความโดดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์ของตนโดยผ่านการใช้ทุนทางภาษาและวัฒนธรรมสร้างความแตกต่าง หรือจุดขายให้กับสินค้า ส่งเสริมการบำรุงรักษามรดกศิลปวัฒนธรรมและการนำทุนวัฒนธรรมมาเพิ่มคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมรวมถึงส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ส่งเสริมให้หน่วยงานระดับพื้นที่ให้มีส่วนร่วม ส่งเสริมความรู้ท้องถิ่นให้พัฒนาหรือต่อยอดจากในอดีต การบำรุงรักษา บัณฑิตที่วัฒนธรรมความรู้ที่กำลังจะสูญหาย การยอมรับและส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม การเชื่อมโยงทุนทางวัฒนธรรมเข้ากับระบบเศรษฐกิจและการจัดการในยุคใหม่ การส่งเสริมและเผยแพร่ของดีและความภาคภูมิใจของคนไทยหรือมรดกไทยให้ต่างประเทศทั่วโลกรู้จักและชื่นชม ปรับโลกทัศน์การทำงานเชิงเครือข่าย คือร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในภูมิภาคท้องถิ่น สถาบันการศึกษาและกลุ่มประชาคม มีการใช้ทุนทางภาษาและวัฒนธรรมของตนเองที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการทุนทางภาษาและวัฒนธรรมที่เป็นระบบ มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดรายได้ ผลประโยชน์และโอกาสให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนเอง ที่จะทำให้อำนาจสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้พัฒนาทักษะการวิจัยในการเก็บข้อมูลองค์ความรู้ด้านสมุนไพร ที่สามารถติดตัวและทำได้ด้วยตนเอง

2. เพื่อการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากฐานภูมิปัญญาสมุนไพรชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนวัตกรรมเสริมความงาม

แนวคิด และทฤษฎี

1. แนวคิดเกี่ยวกับสมุนไพร

จากการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ วิถีชีวิต ฯลฯ ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง โดยองค์การอนามัยโลกคาดการณ์ว่า ในปี พ.ศ. 2593 ประชากรโลกกว่าครึ่งหนึ่งจะป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังอย่างน้อย 1 โรค ยิ่งไปกว่านั้น จากโครงสร้างประชากรของประเทศไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society) ส่งผลให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของประเทศที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้หากจะรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าวด้วยแนวทางของการแพทย์แผนปัจจุบันเท่านั้น อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินและการคลังในระบบสุขภาพของประเทศ จากการที่ประเทศต้องพึ่งพาการนำเข้ายาและวัตถุดิบในการผลิตจากต่างประเทศเป็นมูลค่ามหาศาล ดังนั้นการส่งเสริมการใช้สมุนไพรไทยเพื่อการรักษาโรคและสร้างเสริมสุขภาพ ร่วมกับการใช้ยาและแนวการรักษาของการแพทย์แผนปัจจุบัน เป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน อีกทั้งช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพในภาพรวม และส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนทางเศรษฐกิจของประเทศได้อีกทางหนึ่ง

รูปธรรมของการพัฒนาสมุนไพรไทยไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลลัพธ์ต่อประชาชน และผลลัพธ์ในเชิงเศรษฐกิจของประเทศ เช่น นำศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ (Long Term Care) ผ่านกลไกของชมรมผู้สูงอายุ ส่งเสริมการจัดบริการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่ผ่านการรับรองคุณภาพตามมาตรฐาน HA ในโรงพยาบาลทุกระดับ ส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพรไทยโดยใช้ยาที่พัฒนาจากสมุนไพรเป็นลำดับแรก เช่น ยาขมิ้นชัน สำหรับบรรเทาอาการแน่น จุกเสียด ท้องอืด ท้องเฟ้อ ยาฟ้าทะลายโจร สำหรับบรรเทาอาการเจ็บคอ และอาการของโรคหวัด เช่น เจ็บคอ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ฯลฯ การดำเนินการดังกล่าว นอกจากจะช่วยให้เกิดการใช้อย่างสมเหตุผลแล้ว ยังกระตุ้นให้เกิดผลลัพธ์เชิงเศรษฐกิจด้านการพัฒนาสมุนไพรอย่างครบวงจรด้วย

ตลาดสมุนไพรทั้งในและต่างประเทศมีการขยายตัวมากขึ้น มาตรการหนึ่งของแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทยฯ จึงเน้นไปที่การส่งเสริมและพัฒนาสมุนไพร Product Champion ให้เป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศ ดังนั้นจึงต้องกำหนดมาตรการในการพัฒนาเพื่อเติมเต็มห่วงโซ่คุณค่าของ Product Champion ตั้งแต่ผู้ผลิตไปจนถึงมือผู้บริโภค ตลอดจนการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ ทั้งนี้การกำหนดสมุนไพรที่มีศักยภาพให้เป็น Product Champion ต้องมีการพิจารณาใน 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านศักยภาพ มิติด้านความต้องการ และมิติด้านความน่าสนใจในอนาคต โดยจะมีการทบทวนทุก 3 ปี เพื่อให้เป็นไปตามสภาพการณ์ปัจจุบันและอนาคต

2. แนวคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์บำรุงผิว

เนื่องจากการดำรงชีวิตประจำวัน ผิวหนังจะต้องสัมผัสกับแสงแดด ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดผิวแห้ง และหยาดกร่อนก่อนวัยอันควร กลไกของธรรมชาติจึงไม่เพียงพอที่จะปกป้องผิวจากสาเหตุดังกล่าว ซึ่งจากอิทธิพลของสภาพแวดล้อมต่างๆ จึงก่อให้เกิดสาเหตุที่ทำให้ผิวสูญเสียความสมดุลเนื่องจากการสูญเสียน้ำจากผิวแห้ง เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผิวแห้งเมื่อสภาพอากาศมีความชื้นสัมพัทธ์ต่ำ เช่น ในฤดูหนาวหรือห้องแอร์ ทำให้เกิดความ

แตกต่างของความดันไอของผิวกับอากาศ ผิวจึงสูญเสียไอน้ำมากโดยการระเหย และดูดซับสู่อากาศอย่างรวดเร็ว กลไกของร่างกายก็พยายามปกป้องอย่างเต็มที่ แต่อาจแพ้ต่อสภาพอากาศ จึงจำเป็นต้องใช้น้ำหรือน้ำมันช่วยในการรักษาความชุ่มชื้นของผิวเอาไว้ ซึ่งคือการทาครีมที่มีมอยซ์เจอร์ไรเซอร์และอิมอลเลียนท์

การสูญเสียไขมันหรือน้ำมันที่หล่อเลี้ยงผิวหนึ่ง ส่วนใหญ่เกิดจากการชำระล้างบ่อยๆ ด้วยสบู่หรือผงซักฟอกที่มีฤทธิ์เป็นด่าง จะเกิดการทำลายไขมันในผิวหนึ่ง เมื่อไขมันถูกทำลาย ผิวหนึ่งจะหยาบกระด้างและแห้ง ด้วยเหตุนี้การใช้ครีมและโลชั่นทาผิว จะช่วยป้องกันไม่ให้ผิวหนึ่งชั้นฮอน (horn layer) แตกซึ่งเป็นสาเหตุทำให้ผิวหนึ่งหยาบกระด้าง อีกทั้งครีมและโลชั่นทาผิวยังมีส่วนประกอบของน้ำมัน ซึ่งจะทดแทนไขมันในผิวหนึ่งที่ถูกทำลายไปได้ ต่อมน้ำมันได้ผิวหนึ่งซับน้ำมันน้อยลง เนื่องจากผิวหนึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามวัย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจะก่อให้เกิดผิวแห้งและหนังที่เหี่ยวยุบ ซึ่งมีสาเหตุมาจากเมื่ออายุมากขึ้นต่อมน้ำมันขับน้ำมันออกมา น้อยลงและเซลล์ผิวหนึ่งหย่อนยานลง และเนื่องจากสาเหตุดังกล่าวจึงควรใช้ครีมและโลชั่นที่มีส่วนผสมของมอยซ์เจอร์ไรเซอร์และน้ำมันมากๆ เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นให้แก่ผิวและความแข็งแรงของผิวหนึ่ง (พิมพ์, 2532)

การประเมินคุณภาพและการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ครีมและโลชั่นบำรุงผิว ในการผลิตจะต้องมีการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ ดังนั้น จึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการควบคุมคุณภาพให้ได้มาตรฐานการผลิต ดังนี้

- 1) สูตรและกระบวนการกรรมวิธีเทคนิคการผลิต (formula and operating standard)
- 2) วัสดุและภาชนะที่ใช้ในการบรรจุ (packaging materials)
- 3) วัตถุดิบ (raw materials)
- 4) ผลิตภัณฑ์ระหว่างการผลิต (intermediate product)
- 5) ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป (finished product)
- 6) การทดสอบในห้องปฏิบัติการ (laboratory test)
- 7) การทดสอบคุณภาพทางประสาทสัมผัสของผลิตภัณฑ์ในผลิตภัณฑ์ประเภทครีมและโลชั่นบำรุงผิว

เป็นผลิตภัณฑ์ ที่จะเกี่ยวข้องกับความงาม

ดังนั้น ผู้บริโภคจึงไม่พิจารณาคุณภาพทางกายภาพและเคมีของผลิตภัณฑ์โดยตรง แต่จะพิจารณาจากความรู้สึกในการทาหรือคุณสมบัติหรือสรรพคุณของผลิตภัณฑ์มากกว่า เช่น ความหนืด การซึมซาบสู่ผิว ความเหนอะหนะ และความชุ่มชื้น เป็นต้น การศึกษาคุณลักษณะทางประสาทสัมผัส ทำให้ทราบถึงความรู้สึกและความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งเป็นปัจจัยที่ผู้บริโภคใช้วัดความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์และทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อหรือไม่ซื้อ (Breuer, 1983) ซึ่งจะเห็นได้ว่า การวัดค่าคุณลักษณะทางประสาทสัมผัสควรที่จะทำควบคู่ไปกับการวัดค่าทางกายภาพและทางเคมี เพื่อให้ทราบค่าทางวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นค่าตัวเลขบอกปริมาณที่คงที่แน่นอนของผลิตภัณฑ์ (Adler, 1995)

3. แนวคิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในแต่ละชุมชนแสดงให้เห็นถึงความเป็นลักษณะเฉพาะหรือความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละชุมชน ปัญหาและความต้องการในแต่ละชุมชนย่อมแตกต่างกันไป การช่วยเหลือหรือชุมชนต้องการพึ่งพาตนเองย่อมแตกต่างกัน ไม่เหมือนกันทั้งหมดอาจจะมีลักษณะทั่วๆ ไปในสถาบันทางสังคมที่มีความคล้ายคลึงกัน แต่ความมีชีวิตทางวัฒนธรรมในสถาบันต่างๆ ย่อมแตกต่างกันไป เช่น ในแต่ละชุมชนย่อมจะมีสถาบันต่างๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน แต่บริบทเนื้อหาของคงอยู่ การปรับตัว และการเปลี่ยนแปลงในแต่ละ

สถาบันแตกต่างกันไป ซึ่งไม่เหมือนกัน ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีความสำคัญอย่างมาก ในงานพัฒนา ดังจะเห็นว่าผลกระทบของการพัฒนาประเทศโดยไม่ได้คำนึงถึงการพัฒนาที่ต้องมีความแตกต่างกัน ตามความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึงทำให้เกิดช่องว่างของการพัฒนา หรือเกิดผลกระทบในการพัฒนาประเทศที่ทำให้บางชุมชนไม่ได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่เหมาะสม (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2543: 29)

การพัฒนาชุมชนในอดีตภาครัฐเป็นผู้ผลักดันนโยบายและทรัพยากร ตั้งแต่ทิศทางการพัฒนา วิธีการทำงาน ความรู้ การบริหารจัดการ ฯลฯ เข้าไปสู่ชุมชนในลักษณะของการพัฒนาจากบนลงล่าง (Top Down) ทั้งที่ในความเป็นจริงหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เพราะประชาชนส่วนใหญ่ในชนบทเป็นผู้มีความคิด มีความรู้ มีประสบการณ์ มีจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชนและสามารถพึ่งพาตนเองได้แล้วในระดับหนึ่ง การพัฒนาชุมชนตามแนวทางของรัฐในอดีตจึงมีอาจตอบสนองต่อความต้องการและความจำเป็นที่แท้จริงของชุมชนได้ หลายครั้งหลายคราที่พบว่าการพัฒนาชุมชนที่ภาครัฐเป็นผู้คิดแทนและกำหนดทิศทางไว้แล้วนั้นเป็นไปอย่างสูญเปล่า

กระบวนการวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบระเบียบเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้หรือข้อค้นพบใหม่ เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ใฝ่เรียน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ขณะที่การวิจัยเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่สามารถสร้างคุณลักษณะหลายอย่างที่ต้องการได้ การวิจัยสามารถปรับเปลี่ยนบุคคลให้ตั้งอยู่บนฐานข้อมูลและเหตุผล มีวิจารณญาณ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์และเกิดนวัตกรรมได้ ขั้นตอนของการวิจัยไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงความรู้ การประเมินความเชื่อถือได้ของความรู้ การตีความ อธิบายทางความคิดและเป็นตัวของตัวเองย่อมนำมาใช้เป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น (จรัส สุวรรณเวลา, 2545) การนำกระบวนการวิจัยหรือผลการวิจัยมาเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้หรือนำเอากระบวนการวิจัยมาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ การศึกษาวิจัยทางภาษาศาสตร์ภาคสนามมีความสำคัญต่อการได้มาซึ่งข้อมูลภาษาอย่างเป็นธรรมชาติซึ่งสอดคล้องกับภาษาในบริบทจริงในสังคมของผู้ใช้ภาษา โดยอาศัยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ การวิจัยภาคสนามทางภาษาศาสตร์ต้องใช้เวลา และเสียค่าใช้จ่ายสูง ก่อนเริ่มการวิจัย ผู้วิจัยจึงควรรู้วิธีและกลยุทธ์ของการเก็บข้อมูลกับผู้ออกภาษา และมีวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลภาคสนามอย่างชัดเจน (สำราญ ท้าวเงิน, 2555)

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ และชาวเขาเผ่าม้ง จำนวน 30 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการ ที่ลงทะเบียนเรียนในเทอม 2/2561 แบ่งเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 15 คน และชาวเขาเผ่าม้งที่เข้าอบรมจำนวน 30 คน โดยผู้ใหญบ้านเป็นผู้คัดเลือกจากผู้ปลูกสมุนไพรในชุมชน

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

2.1 แบบวัดทักษะในการสอบถามเกี่ยวกับสมุนไพรที่มีในกลุ่มชาวเขาและประโยชน์ของสมุนไพร

2.2 สมุดบันทึกการสนทนากลุ่มของชาวเขาเผ่าม้งเพื่อจัดบันทึกการสนทนาและหาข้อสรุปเพื่อมาหา

ขั้นตอนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากฐานภูมิปัญญาสมุนไพรชาวเขา

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

3.1 แบบวัดทักษะในการสอบถามที่นักศึกษาสร้างจากการค้นคว้าด้วยตนเอง

3.2 แบบวัดทักษะในการสอบถามที่สร้างขึ้นหลังจากได้ศึกษาเรียนรู้จากอาจารย์และผู้วิจัย

3.3 แบบวัดทักษะในการสอบถามทั้งก่อนและหลังการเรียนรู้ใช้เกณฑ์ในการประเมินผลการพัฒนาทักษะของนักศึกษา ดังนี้

1. ทักษะในการสอบถามชื่อสมุนไพรกับประโยชน์ของสมุนไพรได้ 9-10 ข้อ 5 คะแนน
  2. ทักษะในการสอบถามชื่อสมุนไพรกับประโยชน์ของสมุนไพรได้ 7-8 ข้อ 4 คะแนน
  3. ทักษะในการสอบถามชื่อสมุนไพรกับประโยชน์ของสมุนไพรได้ 5-6 ข้อ 3 คะแนน
  4. ทักษะในการสอบถามชื่อสมุนไพรกับประโยชน์ของสมุนไพรได้ 3-4 ข้อ 2 คะแนน
  5. ทักษะในการสอบถามชื่อสมุนไพรกับประโยชน์ของสมุนไพรได้ 1-2 ข้อ 1 คะแนน
- 5 คะแนน หมายถึง มีการพัฒนาในระดับมากที่สุด
 4 คะแนน หมายถึง มีการพัฒนาในระดับมาก
 3 คะแนน หมายถึง มีการพัฒนาในระดับปานกลาง
 2 คะแนน หมายถึง มีการพัฒนาในระดับน้อย
 1 คะแนน หมายถึง มีการพัฒนาในระดับน้อยที่สุด

3.4 สมุดบันทึกการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยแยกแบบบันทึกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นชื่อสมุนไพรที่กลุ่มเกษตรกรชาวมังปลูกหรือมีอยู่ในชุมชน

ส่วนที่ 2 สมุนไพรที่ทำเป็นผลิตภัณฑ์บำรุงผิว

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอที่จะทำการพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวพร้อมขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยและทีมงานดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ที่ใช้ทำการสอน

4.2 ผู้วิจัยและทีมงานเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม พร้อมสรุปผลการสนทนา

กลุ่ม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำแบบวัดทักษะในการสอบถามชื่อสมุนไพรกับประโยชน์ของสมุนไพรหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้การประเมินค่า 5 ระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด

5.2 นำแบบสนทนากลุ่มมาสรุปและจัดทำขั้นตอนและวิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากฐานภูมิปัญญาสมุนไพรชาวมัง

ผลการวิจัย

1. นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการวิจัยในการเก็บข้อมูลด้านองค์ความรู้ด้านสมุนไพร

ตารางที่ 1 คะแนนในการพัฒนาทักษะการเก็บข้อมูลด้านสมุนไพรของนักศึกษาทุกกลุ่มที่ 1 (กลุ่มควบคุม)

นักศึกษาคนที่	คะแนนก่อนอบรม (5)	คะแนนหลังอบรม (5)	ระดับ
1	1	3	ปานกลาง
2	1	2	น้อย

ตารางที่ 1 (ต่อ)

นักศึกษาคนที่	คะแนนก่อนอบรม (5)	คะแนนหลังอบรม (5)	ระดับ
3	2	3	ปานกลาง
4	1	3	ปานกลาง
5	1	3	ปานกลาง
6	2	2	น้อย
7	1	2	น้อย
8	2	3	ปานกลาง
9	2	2	น้อย
10	1	2	น้อย
11	1	1	น้อยที่สุด
12	1	1	น้อยที่สุด
13	2	2	น้อย
14	1	2	น้อย
15	1	2	น้อย
เฉลี่ย	1.33	2.20	น้อย

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนในการพัฒนาทักษะการเก็บข้อมูลของนักศึกษากลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยก่อนอบรมเท่ากับ 1.33 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังอบรมเท่ากับ 2.20 คะแนนสูงสุด 3 คะแนน คะแนนต่ำสุด 1 คะแนน นักศึกษาส่วนใหญ่มีการพัฒนาทักษะอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนอยู่ในระดับน้อยจำนวน 2 คน

ตารางที่ 2 คะแนนในการพัฒนาทักษะการเก็บข้อมูลด้านสมุนไพรของนักศึกษากลุ่มที่ 2 (กลุ่มทดลอง)

นักศึกษาคนที่	คะแนนก่อนอบรม (5)	คะแนนหลังอบรม (5)	ระดับ
1	2	4	มาก
2	3	5	มากที่สุด
3	1	5	มากที่สุด
4	3	5	มากที่สุด
5	2	5	มากที่สุด
6	2	4	มาก
7	2	5	มากที่สุด
8	3	5	มากที่สุด
9	2	5	มากที่สุด
10	1	5	มากที่สุด
11	2	4	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

นักศึกษาคนที่	คะแนนก่อนอบรม (5)	คะแนนหลังอบรม (5)	ระดับ
12	2	5	มากที่สุด
13	2	5	มากที่สุด
14	2	4	มาก
15	3	5	มากที่สุด
เฉลี่ย	2.13	4.73	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนในการพัฒนาทักษะการเก็บข้อมูลของนักศึกษาในกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยก่อนอบรมเท่ากับ 2.13 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังอบรมเท่ากับ 4.73 คะแนนสูงสุด 5 คะแนน คะแนนต่ำสุด 4 คะแนน แสดงว่านักศึกษาส่วนมากมีการพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการเรียนรู้ระหว่างนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการอบรม

ช่วงเวลา	กลุ่มตัวอย่าง (n=15)	$\bar{X}$	S.D.
ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง	2.13	0.64
	กลุ่มควบคุม	1.33	0.49
หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง	4.73	0.46
	กลุ่มควบคุม	2.20	0.68

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนของนักศึกษากลุ่มทดลองมีค่าคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้การสอนแบบค้นคว้าและทำรายงานด้วยตนเองทั้งก่อนและหลังการทดลอง

2. ข้อเสนอในการสนทนากลุ่มเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากฐานภูมิปัญญาสมุนไพรชาวม้ง

2.1 ผลจากสรุปบันทึกการสนทนากลุ่มในการพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวบ้านเล่าเน้ง ม. 14 ต.เขาค้อ อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์ ณ ศาลาผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 1

1. สมุนไพรที่กลุ่มเกษตรกรปลูกในชุมชนมีอะไรบ้าง

มีมากมายหลายชนิดแต่ที่ใช้ประโยชน์มี 32 ชนิด เท่าที่นำมาใช้ในกลุ่มชุมชน โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลายท่าน โดยนายพรชัย ประทีปศิริ (ผู้ใหญ่บ้าน) เป็นผู้สรุป

2. สมุนไพรที่นิยมปลูกและใช้มากที่สุด ได้แก่ สูก้อ ช้างตู่เฉาะ จอเก๋ กังฉะ ต้อฮ้าง มั่งกั้งซัง ข้าวม่วงมี ยอดขนุน ดีปี เหย้าเจนน้อยจั่ว ข้าวจ่อ เจ้อจื่อ ต้อกุ บัวต้อ ขาหลัง

ส่วนที่ 2

1. มีสมุนไพรอะไรในชุมชนที่ใช้ทำผลิตภัณฑ์บำรุงผิวบ้าง

มี 2 ชนิด ที่ปลูกและนำมารวมกัน คือ 1. บัวต้อ 2. ขาหลัง สามารถนำมาผสมกันและทำเป็นครีมบำรุงผิวได้ แต่ไม่ค่อยมีคนทำเนื่องจากไม่มีเวลา และคนไม่รู้จักจึงไม่นิยมทำและใช้ผลิตภัณฑ์นี้

ส่วนที่ 3

1. สรุปสมุนไพรที่จะทำการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์บำรุงผิว ได้แก่

1.1 ปวดัว

1.2 ขาหลัง

2. การพัฒนาสมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจะอย่างไร

2.1 จากเฝมนำสมุนไพรปวดัว มาตำให้ละเอียดแล้วนำไปทาตามตัว

2.2 จากเฝมนำสมุนไพรขาหลัง มาตำให้ละเอียดแล้วนำไปทาตามตัว

2.3 ขั้นตอนการพัฒนาการทำผลิตภัณฑ์บำรุงผิว นำสมุนไพรทั้ง 2 ชนิด มาตำรวมกันให้ละเอียด แล้วกรองเอากากออกให้เหลือแต่น้ำสมุนไพรเข้มข้น ทำการกรอง 2-3 ครั้ง

2.4 นำน้ำอุ่น 0.5 ลิตร มาผสมกับสมุนไพรที่นำกากออกแล้วนำไปกรองให้กากออกให้หมด เนื่องจากชาวมังใช้สมุนไพรบางชนิดที่มามีครีมนำมาใช้เฉพาะกลุ่มชาวมังเท่านั้น แต่กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกสมุนไพรอยากจะทำผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากสมุนไพรของกลุ่มเพื่อนำมาจำหน่ายแต่ยังขาดการให้ความรู้การสนับสนุนจากภายนอก ฉะนั้นกลุ่มจึงทำการพัฒนาสมุนไพรที่มีอยู่ 2 ชนิด เข้าด้วยกันเพื่อทดลองใช้และจะจัดจำหน่ายต่อไป เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพร

2.5 นำไปใส่ในภาชนะที่เป็นขวดปิดผนึก

2.6 ทิ้งไว้ 3-4 วัน เพื่อให้ตัวยาสสมุนไพรเข้ากันดี แล้วนำผลิตภัณฑ์มาใช้

2.7 ตรวจสอบเรื่องของกลิ่นและสีของสมุนไพรให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพรชาวมัง (เนื่องจากชาวมังใช้สมุนไพรบางชนิดมาทำครีมบำรุงผิวใช้เฉพาะกลุ่มชาวมังเท่านั้น เพื่อทดลองใช้ก่อนแล้วจึงจะจัดจำหน่าย จึงยังไม่ทำการเปรียบเทียบ)

ขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวชาวมัง

1. การล้างและตำ

2. นำกากออก

3. ผสมน้ำ

4. บรรจุขวด (ผลิตภัณฑ์ทาผิวจากสมุนไพรมัง: โลโก้)

ผลการวิจัยที่ค้นพบ

จากตารางที่ 1 กลุ่มควบคุมที่ใช้การสอนแบบการสั่งงานและให้ค้นคว้าด้วยตนเอง มีข้อสงสัยให้มาปรึกษาอาจารย์ได้ พบว่า มีการพัฒนาทักษะในการเก็บข้อมูลได้จากค่าเฉลี่ยก่อนเรียนได้ 1.33 และหลังเรียนได้ 2.20 ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มทดลอง เนื่องจากนักศึกษาไม่ค่อยถามและไม่กล้าไปเก็บข้อมูลจริง จึงทำให้ผลการเรียนรู้แตกต่างกันจากกลุ่มทดลอง

จากตารางที่ 2 กลุ่มทดลองที่ใช้กระบวนการสอนแบบมีส่วนร่วม เป็นการสอนแบบเข้าถึงวิธีการลงนามเพื่อทำการเก็บข้อมูลจริงที่ถูกต้อง พบว่า นักศึกษามีการพัฒนาทักษะการเก็บข้อมูลได้จากค่าเฉลี่ยก่อนเรียนได้ 2.13 และหลังเรียนได้ 4.73 ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มควบคุมมาก เนื่องจากมีการเสนอวิธีการเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง จึงมีการพัฒนาทักษะอยู่ในระดับดีมาก

จากตารางที่ 3 เมื่อทำการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิธีการเก็บข้อมูลด้านสมุนไพรของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง เป็นการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้กระบวนการเรียนรู้มีค่าคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้การค้นคว้าด้วยตนเองทั้งก่อนและหลังการเรียนรู้

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการพัฒนาทักษะการวิจัย การเก็บข้อมูลด้านสมุนไพรของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า กลุ่มทดลองมีการพัฒนาทักษะการเก็บข้อมูลด้านสมุนไพรมากกว่ากลุ่มควบคุมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 สมุนไพรในกลุ่มเกษตรกรชาวมังปูลูกมีจำนวน 32 ชนิด และสมุนไพร 2 ชนิด ยังไม่มีชื่อตั้ง

1.3 สมุนไพรที่จะนำมาทำการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์บำรุงผิว ได้แก่ สมุนไพรชื่อ 1. บัวต้อ 2. ขาหลัง

1.4 ขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากสมุนไพรมี 8 ขั้นตอน

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 การพัฒนาทักษะของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ นักศึกษา กลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ทำการเก็บข้อมูลด้านสมุนไพรชาวมังด้วยตนเอง

2.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากฐานภูมิปัญญาชาวมัง มีการนำสมุนไพรชื่อ บัวต้อ และขาหลัง มาทำเป็นผลิตภัณฑ์เสริมความงาม มีขั้นตอนในการพัฒนา 8 ขั้นตอน ได้แก่ การบดละเอียด การผสมสมุนไพร การนำน้ำมาเป็นส่วนผสม การกรองกากของสมุนไพร การทำให้ตกตะกอน การตรวจสอบเรื่องของสีและกลิ่น และการบรรจุขวด

3. ข้อเสนอแนะ

ควรมีการนำผลการวิจัยไปขยายผลแก่ชุมชนอื่นให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2561 โดยผ่านความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ผู้วิจัยขอขอบคุณ ดร.บุญช่วย สุทธิรักษ์ ดร.เอนกพงศ์ ธรรมาธิวัฒน์ ที่ช่วยลงพื้นที่เก็บข้อมูล นายศักดิ์ เสี่ยมสมานันท์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาค้อ นายจุลศักดิ์ ศักดิ์เจริญชัยกุล กำนันตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ ตลอดจนบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ช่วยในการประสานงาน อำนวยความสะดวก ตอบแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

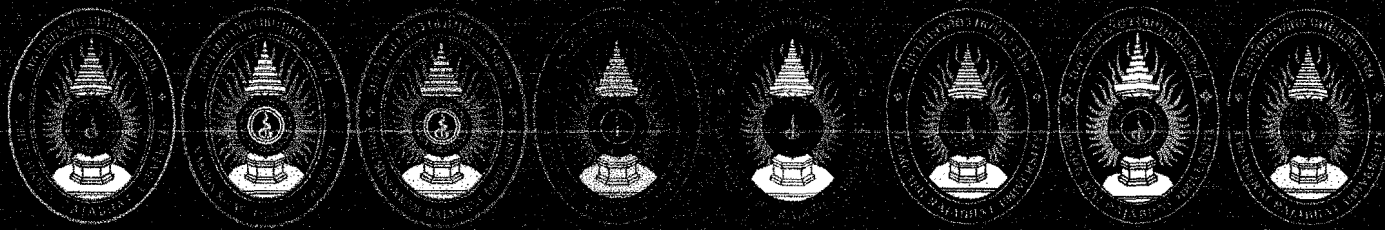
เอกสารอ้างอิง

คณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. (2548). แนวความคิดพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรม.

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จรัส สุวรรณเวลา. (2545). วิถีชีวิตของชาวไทยและทางออกของปัญหา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.

- ประกาศิต เจริญศิริ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจด้านคุณภาพการบริการทางโลจิสติกส์ในการกระจายสินค้าเครื่องมือผ่าตัดใหญ่ในประเทศไทย. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิมพ์ร สีสภาพพิสิฐ. (2532). เครื่องสำอางเพื่อความสะอาด. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, โอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้าท์.
- ภูตินันท์ อุดทิพยางกูร. (2555). การบริหารช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำราญ ท้าวเงิน. (2555). รายงานการวิจัย การศึกษาความหลากหลายทางภาษา ของจังหวัดเพชรบูรณ์ (Study of the Language and Cultural Diversity of Phetchabun Province). เพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- อมรรัตน์ เทพกำปนาท. (2534). ความหมาย แนวคิดและประเด็นที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- ชานนท์ รุ่งเรือง. (2555). การเพิ่มประสิทธิภาพในการกระจายสินค้าและการลดต้นทุนโดยใช้เทคนิคการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ในอุตสาหกรรมอูมเนียม. ปรินญานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, คณะวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธีรารัตน์ จันทรมานนท์. (2555). ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายที่มีผลต่อลูกค้าในการซื้อสินค้าเคมีภัณฑ์ และการเลือกจำหน่ายในจังหวัดเชียงใหม่. ปรินญานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, การตลาดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัชนิกร อุตตมา. (2553). ช่องทางการจัดจำหน่ายผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ในอำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่. ปรินญานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, การจัดการอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริพร ศรีชูชาติ. (2548). ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าประเภทของขวัญและของตกแต่งบ้านของผู้ส่งออกในจังหวัดเชียงใหม่. ปรินญานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิศัลย์ โฆษิตานนท์. (2560). ขนเผ่าม้ง บ้านเข็กน้อย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://wisonk.wordpress.com/2017/12/17/ขนเผ่าม้ง-บ้านเข็กน้อย>

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceeding)
วิทยาการจัดการวิชาการ 2020

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 9
และ ระดับนานาชาติครั้งที่ 2

วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2563

ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ระดับชาติ

รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันทะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาจารย์ ดร.ดวงใจ ปินตามูล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ พูนพล	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ปวีณา กองจันทร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษฏีรา อาษาศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระริน เครือวรพันธุ์	วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว
	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจ ตัฟจ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อาจารย์ ดร.ธนภูมิ ปองเสงี่ยม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
	ศูนย์พระนครศรีอยุธยา หันตรา
อาจารย์ ดร.ฐิติมา พูลเพชร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัสศรี รุ่งรัตนอุบล	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ ดร.สมพงษ์ สุขเมธขกร	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
อาจารย์ ดร.ภวัต ธนสารแสนล้าน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
	ศูนย์นนทบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรัฐ ชวนชม	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศาสน์ นิยม	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาถ ทนชัย	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมินทร เป้าธรรม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
	วิทยาเขตสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิสรณ์ พงศ์ยี่หล้า	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์โรจนา ศุขะพันธุ์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภคพร กระจาดทอง	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูซังค์ เมนะสินธุ์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรสา เตตวิวัฒน์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ ดร.สุปัญญา สุนทรนนธ์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุบลวรรณ สุวรรณกุลสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อาจารย์ ดร.ภฤศญา ปิยนุสรณ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ระดับชาติ (ต่อ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกิตติ์ อินทร์สวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.ชินวัตร เชื้อสระคู	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.กรธวัฒน์ สกลฤทธิเดช	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี
อาจารย์ ดร.สุมนา จันทราช	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
อาจารย์ ดร.กึ่งกนก เสาวภาวงศ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.ณัฐพัชร์ วรพงศ์พัชร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐดนัย ไคนันภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเศษ ชัยดิเรก	มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด
	วิทยาเขตหัวหิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจิมขวัญ รัชชุศาสนติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินดา สัตโยภาส	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพียงตะวัน พลอาจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภณิชา จันทรสอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญวรรณ วิงวอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ อินตะขัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนันท์ จิตติยาปราโมทย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จารุวรรณ ลิ้มปีไพบูลย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิราวัฒน์ ชมระกา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กึ่งดาว จินดาเทวิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาศิริ เขตปิยรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณษา จิตต์มั่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนินท์ นนทโคตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อาจารย์ ดร.วิสุทธิ สุขบำรุง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อาจารย์ ดร.จิตติวรดา แสงสว่าง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อาจารย์ ดร.พรรณนภา เชื้อบาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์ อินทุวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิวรรณ บุญอนันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
รองศาสตราจารย์ ดร.ปาจริย์ ผลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อาจารย์ ดร.กนิษฐา ศรีภิรมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ระดับชาติ (ต่อ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาลี ตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อาจารย์ ดร.วาสนา จริญญาโชติกำจร	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์การันต์ เจริญสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษณีย์ เล็งพานิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี นุสสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ชัย นรากรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมศิริ นิลดำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษิตศ ใจผาวัง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา ลีตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ สิงห์ทองชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลักขมี งามมีศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิราช รัตนันต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อาจารย์ ดร.สุวัช พัทธ์กษิม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อาจารย์ ดร.ลภัสวัฒน์ คล้ายแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินัย เชื้อมวราศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษยากร ตีระพฤติกุลชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎิญา มูลศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิสินี ถิระธรรมสรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธำกูร อนุสรณ์พานิชกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปวีณา โทนแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภาลัย บุญทิม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.ปณิสรา คงปัญญา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.รักชนก สมศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.แก้วตา ผิพพรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.เจน จันทรสภาเสน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.ณัฐวัฒน์ แสงภูเขียว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.อำพล ชะโยมชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.ปิยะวัน เพชรหมี่	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ระดับชาติ (ต่อ)

อาจารย์ ดร.เอกชัย แสงโสภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนธยา วันชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณ์พนธ์ พรรณรัตน์ชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.พิมพ์พรรณ ทิพย์แสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิสิษฐกุล แก้วงาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชยา เลือดชัยพฤกษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.สุเทพ ธรรมะตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์สุภาพร ชุสาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ระดับนานาชาติ

Asst. Prof. Dr. Leela Tiangsoongnern	Dhurakij Pundit University
Asst. Prof. Dr. Adilla Pongyeela	Dhurakij Pundit University
Asst. Prof. Dr. Bhubate Samutachak	Institute for Population and Social Research, Mahidol University
Asst. Prof. Dr. Teerasak Khanchanapong	Thammasat university
Charunya Parncharoen	Dhurakij Pundit University
Dr. Norapol Chinuntdej	Ramkhamhaeng University
Dr. Nuchsara Pringviriya	Songkhla Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Nuttavong Poonpool	Maharakham University
Dr. Paweena Kongjan	Khon Kaen University
Dr. Tosaporn Mahamud	Kasembundit university
Asst. Prof. Dr. Pisate chaidirek	Stamford University
Dr. Ampol chayomchai	Phetchabun Rajabhat University
Dr. B. Yamuna Krishna	Alpha College of Engineering India
Asst. Prof. Dr. Paul J. Grote	Nakhon Ratchasima Rajabhat University

สารบัญ(ต่อ)

การนำเสนอภาคโปสเตอร์ ระดับชาติ

ห้องประชุมศรีชมภู อาคารเฉลิมพระเกียรติฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี

ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐานุกร อนุสรณ์พานิชกุล

P01-3	การตัดสินใจของกลุ่มเจเนอเรชันวายในอำเภอเมือง จังหวัด เชียงราย ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ลากสี เขียวประเภทผลิตภัณฑ์ซักผ้า	ณฐมน ทรัพย์บุญโต	846
P02-3	ศักยภาพการประกอบธุรกิจของกลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP ใน จังหวัดเชียงราย	ภัทรพร สมเสมอ	858
P03-3	บูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นในการเพิ่มศักยภาพของ เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร โดยการนำวิธีการทางบัญชีเพื่อ พัฒนาธุรกิจชุมชนชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัด เพชรบูรณ์ ในเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์	ปานิสรรา คงปัญญา	866
P04-3	การพัฒนาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อความงาม จากภูมิปัญญาชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัด เพชรบูรณ์ ในเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์	วุฒินันท์ รัตนกรณ	880
P05-3	การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากฐานภูมิปัญญา สมุนไพรชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ สู่นวัตกรรมเสริมความงาม	วิไลพร วงษ์อินทร์	894
P06-3	พฤติกรรมและการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคกลุ่ม เจเนอเรชันวายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์	นางวนารี ปลื้มจิตร	906
P07-3	ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชันของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	ฉัตรทวีป ยั่งยืน	919
P08-3	พฤติกรรมการใช้บริการ Kerry Express ของนักศึกษาสาขาวิชา การตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	สุภาวดี รนที	931
P09-3	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้ซูเปอร์มาร์เก็ตของนักศึกษา สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	ณัฐมล จันทร์สุวรรณ	940
P10-3	พฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ของนักศึกษาคณะวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	จักรพรรดิ คุ่มเวช	946
P11-3	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อออร์เวสป่าในประเทศไทย	สภินา แซ่เล่า	956

**การพัฒนาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อความงามจากภูมิปัญญา
ชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
ในเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์**

**The Development for Marketing Channel Distribution Skin Care
Products from Herbal Hmong Local Wisdom in Khek Noi
Subdistricts, Khao Kho District, Phetchabun Province to
Beauty Innovation in Creative Economy**

วุดตินันท์ รัตนภรณ์

Wuttinat Rattanaphon

อาจารย์สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยการพัฒนาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อความงามจากภูมิปัญญาชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบทชุมชน ประวัติความเป็นมา ลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางสังคม ภาษา ความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรม 2) เพื่อการพัฒนาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อความงามจากภูมิปัญญาชาวม้ง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรชาวม้งที่ปลูกพืชสมุนไพร 30 คน ที่ร่วมกันสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบการสนทนากลุ่มโดยการจดบันทึกแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ การสรุปและอภิปรายผล ผลการวิจัยพบว่า 1. บริบทชุมชน เป็นที่ราบสูง มีเชื้อชาติไทย ศาสนาคริสต์โปรเตสแตนต์และศาสนาพุทธ มีความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษ มีขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมคล้ายกับชาวเขาเผ่าอื่นๆ 2. การพัฒนาช่องทางการตลาด ประกอบด้วย เนื้อหา ประเด็น ประเภทของช่องทางการตลาด การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาช่องทางการตลาดรวมถึงข้อเสนอกลยุทธ์ในการพัฒนาช่องทางการตลาดที่กลุ่มชาวม้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาธุรกิจ และกลุ่มนำเสนอในรูปแบบของผัง Mind Map โดยกลุ่มชาวม้งเลือกช่องทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์บำรุงผิว ได้แก่ ช่องทางตรง เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของคุณภาพผลิตภัณฑ์ก่อน แล้วใช้ช่องทางการตลาดในการพัฒนาต่อไป

ความสำคัญ : ช่องทางการตลาด, ผลิตภัณฑ์บำรุงผิว, เศรษฐกิจสร้างสรรค์

Abstract

This research is a research on the development of marketing channels for skincare products for beauty from Hmong Wisdom, Khok Noi Subdistrict, Khao Kho District, Phetchabun

Province. With the objective 1) to study the community context History physical Social characteristics, language, beliefs, traditions and culture 2) To develop marketing channels for skincare products for beauty from Hmong wisdom. The sample group consisted of 30 Hmong farmers who planted herbs. Research tools is a group discussion format by recording an interview form Data analysis By finding the percentage Summary and discussion of results The results of the research found that: 1. The community context is a plateau. Thai ethnicity Christianity, Protestantism and Buddhism Have beliefs about ancestral spirits There are traditions, customs and cultures similar to other hill tribes. 2. Marketing channel development consists of content issues, types of marketing channels. Marketing environment analysis Elements related to the development of marketing channels, including proposals, as well as proposing strategies to develop marketing channels that the Hmong people can apply in business development. And the group presented in the form of Mind Map. The Hmong group chose the channel to develop skin care products such as direct channels to create credibility of product quality first. And then use marketing channels for further development

Keyword : Marketing channels, skincare products, creative economy

บทนำ

ผู้วิจัยได้เสนอโครงการพัฒนาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อความงาม จากภูมิปัญญาชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อศึกษาบริบทชุมชน ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ลักษณะทางกายภาพ/ชีวภาพของชุมชน ลักษณะประชากร ลักษณะทางเศรษฐกิจ ลักษณะทางสังคม ภาษา ระบบความเชื่อ ประเพณีและวัฒนธรรม และเพื่อการพัฒนาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อความงาม จากภูมิปัญญาชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยให้สมาชิกของชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อที่จะนำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน และนำเอาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองมาใช้ให้เป็นประโยชน์ พัฒนาเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม โดยการนำทุนทางวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาชาวม้ง มาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อความงาม มาสร้างความโดดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์ของตนโดยผ่านการใช้อย่างสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมสร้างความแตกต่าง หรือจุดขายให้กับสินค้า ส่งเสริมการบำรุงรักษามรดกศิลปวัฒนธรรมและการนำทุนวัฒนธรรมมาเพิ่มคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมรวมถึงส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ส่งเสริมให้หน่วยงานระดับพื้นที่ให้มีส่วนร่วม ส่งเสริมความรู้ท้องถิ่นให้พัฒนาหรือต่อยอดจากในอดีต การบำรุงรักษา บ้านที่กวัฒนธรรมความรู้ที่กำลังจะสูญหาย การยอมรับและส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม การเชื่อมโยงทุนทางวัฒนธรรมเข้ากับระบบเศรษฐกิจและการจัดการในยุคใหม่ โดยการทำการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการเลือกวิธีการจัดการช่องทางที่เหมาะสม การตัดสินใจทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาช่องทางการตลาดใหม่ อาจจะเป็นการกำหนดช่องทางขึ้นมาใหม่ หรือการปรับปรุงช่องทางเดิมให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น การส่งเสริมและเผยแพร่ของดีและความภาคภูมิใจของคนไทยหรือมรดกไทยให้ต่างประเทศทั่วโลกรู้จักและชื่นชม ปรับโลกทัศน์การทำงานเชิงเครือข่าย คือร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในภูมิภาคท้องถิ่น สถาบันการศึกษาและกลุ่มประชาคม มีการใช้ทุนทางภาษาและ

วัฒนธรรมของตนเองที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการทุนทางภาษาและวัฒนธรรมที่เป็นระบบ มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดรายได้ ผลประโยชน์และโอกาสให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนเอง ที่จะทำให้กลุ่มสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชน ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ลักษณะทางกายภาพ/ชีวภาพของชุมชน ลักษณะประชากร ลักษณะทางเศรษฐกิจ ลักษณะทางสังคม ภาษา ระบบความเชื่อ ประเพณีและวัฒนธรรม
2. เพื่อการพัฒนาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อความงาม จากภูมิปัญญาชาวม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ชุมชน

แนวคิด และทฤษฎี

1. แนวคิดช่องทางการตลาด

ช่องทางการตลาด (Definitions of Marketing Channels) เป็นส่วนหนึ่งของส่วนประสมการตลาด ซึ่งประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) การจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) นักการตลาดต้องรู้จักการประสมส่วนประสมการตลาดทั้ง 4 รายการเข้าด้วยกัน เพื่อให้องค์กรธุรกิจได้รับผลตอบแทนเชิงกลยุทธ์ที่ต้องการ

การจัดจำหน่าย (Place) เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ช่องทางการจัดจำหน่าย (Distribution Channels) หรือช่องทางการตลาด (Marketing Channels) ซึ่งหมายถึง กลุ่มองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนำส่งสินค้าและบริการไปถึงมือผู้ใช้หรือผู้บริโภคช่องทางการตลาดหรือช่องทางการจัดจำหน่าย จะต้องทำหน้าที่สร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์นั้น เช่น ส่งสินค้าถูกต้อง ตรงเวลา และไม่ผิดพลาด ราคาขายที่กำหนดจะต้องสะท้อนถึงคุณค่าของการแลกเปลี่ยนที่เห็นพ้องกันระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อ นอกจากนี้ผู้ขายและช่องทางการตลาด จะต้องพยายามสื่อสารให้ลูกค้าเข้าใจถึงราคาที่เหมาะสมกับคุณค่าที่ผลิตภัณฑ์นั้นให้แก่ผู้บริโภคด้วย (ธีรารัตน์ จันทรมานนท์, 2555)

การเคลื่อนไหวของกิจกรรมต่างๆ ในช่องทางการตลาด (Flows in Marketing Channels) ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 8 กิจกรรม คือ

- 1) การครอบครองตัวสินค้า (Physical Possession หรือ Physical Flows) หมายถึง สินค้าจะอยู่ในความครอบครองดูแลของสมาชิกในช่องทางการตลาด ตั้งแต่ผู้ผลิต ผู้ค้าส่ง ผู้ค้าปลีก และผู้บริโภคตามลำดับ
- 2) การถือกรรมสิทธิ์ในตัวสินค้า (Ownership หรือ Tittles Flow) หมายถึง การมีสิทธิ์ที่จะจำหน่ายจ่ายโอนสินค้าได้ ทั้งนี้จะมีสินค้าอยู่ในครอบครองหรือไม่ก็ได้
- 3) การส่งเสริมการจำหน่าย (Promotion) ผู้ผลิตจะส่งเสริมการจำหน่ายไปยังพ่อค้าส่ง พ่อค้าส่งส่งเสริมการจำหน่ายไปยังพ่อค้าปลีก และพ่อค้าปลีกส่งเสริมการจำหน่ายไปยังผู้บริโภค ในบางกรณีผู้ผลิตอาจรับภาระในการส่งเสริมการจำหน่ายไปยังพ่อค้าปลีกและผู้บริโภคด้วย
- 4) การเจรจาซื้อ – ขายและการต่อรองทางธุรกิจ (Negotiation) การเจรจาดูเรื่องจะเป็นแบบสองทางต่างฝ่ายต่างต่อรองกันทั้งในเรื่องลักษณะและชนิดของผลิตภัณฑ์ ราคา และการลดแลกแจกแถมสิ่งต่างๆ เพื่อการส่งเสริมการขาย

5) การเป็นแหล่งเงินทุน เป็นเจ้าของเงินทุน และเป็นผู้จัดหาเงินทุน (Financing) ผู้ถือครองสินค้าที่เป็นผู้ลงทุนในค่าสินค้าจะมีต้นทุนในการถือครองสินค้า ถ้าผู้ใดมีสินค้าคงคลังมาก ผู้นั้นก็จะมีต้นทุนในการถือครองสินค้านั้นมากด้วย

6) การรับภาระความเสี่ยง (Risk Taking) ความเสี่ยงจะมีทิศทางเดียวกับภาระการเป็นแหล่งเงินทุน เป็นเจ้าของเงินทุน และเป็นผู้จัดหาเงินทุน (Financing) ผู้ที่เป็นเจ้าของเงินทุนหรือเป็นเจ้าของสินค้า ก็จะมีความเสี่ยงควบคู่ไปกับการเป็นแหล่งเงินทุนรูปแบบต่างๆ

7) การสั่งซื้อ (Ordering) โดยปกติคำสั่งซื้อจะมาจากลูกค้าหรือผู้บริโภคนั้นจะเป็นการผลิตตามคำสั่งซื้อหรือผลิตไว้เพื่อรอการขาย

8) การชำระเงิน (Payment) กิจกรรมการสั่งซื้อและการชำระเงินนั้นมีความชัดเจนว่าเป็นกิจกรรมที่เคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน

จำนวนระดับของช่องทางการจัดจำหน่าย หมายถึง จำนวนระดับคนกลางภายในเส้นทางที่ผลิตภัณฑ์และหรือกรรมสิทธิ์ในผลิตภัณฑ์เคลื่อนย้ายจากผู้ผลิตไปยังตลาดมีด้วยกัน 2 ประเภท คือ

1) ช่องทางการจัดจำหน่ายทางตรง หมายถึง การขายผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค หรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรมโดยไม่มีคนกลาง หรือช่องทางศูนย์ระดับ

2) ช่องทางอ้อม (Indirect Channel) เป็นเส้นทางที่สินค้าเคลื่อนย้ายจากผู้ผลิตผ่านคนกลางไปยังลูกค้า คนกลางดังกล่าวอาจจะเป็นตัวแทน ผู้ค้าส่ง ผู้ค้าปลีกหรือผู้จัดจำหน่ายก็ได้

1. ช่องทางหนึ่งระดับ (One Level Channel) ประกอบด้วย คนกลาง คือ พ่อค้าปลีก

2. ช่องทางสองระดับ (Two-Level Channel) ประกอบด้วย คนกลางภายในช่องทางสองฝ่าย ประกอบด้วยพ่อค้าส่งและพ่อค้าปลีก

3. ช่องทางสามระดับ (Three-Level Channel) ประกอบไปด้วย คนกลางสามฝ่าย ในตลาดผู้บริโภคจะประกอบด้วยตัวแทนขาย พ่อค้าส่ง และพ่อค้าปลีก จะทำหน้าที่ซื้อสินค้าจากผู้ค้าส่งและขายให้ผู้ค้าปลีก รายย่อยซึ่งไม่สามารถซื้อจากผู้ค้าส่งโดยตรง

4. ช่องทางการจัดจำหน่ายมากกว่าสามระดับ (Higher Three Level Distribution Channel) มักจะเกิดขึ้นในกรณีที่มีการนำสินค้าผ่านตัวแทนขาย ผู้ค้าส่ง ผู้ค้าส่งอิสระและผู้ค้าปลีก ซึ่งแต่ละฝ่ายมีกลุ่มย่อยช่วยดำเนินการ

การประเมินผลการดำเนินงานของช่องทางการจัดจำหน่าย โดยทั่วไปการประเมินผลการดำเนินงานของช่องทางการจัดจำหน่ายในแต่ละช่วง มักเป็นการเปรียบเทียบระหว่างผลการดำเนินงานจริงกับเป้าหมาย หรือมาตรฐานที่ตั้งไว้ล่วงหน้าในด้านที่สำคัญ (ภูตินันท์ อติพิทยางกูร. 2555) เช่น 1) ยอดขาย 2) การบริการ ณ จุดขาย 3) การบริการหลังการขาย 4) ระยะเวลาการจัดส่งสินค้าแก่ลูกค้า 5) ระดับสินค้าคงคลังเฉลี่ย 6) ความสำเร็จในการบริหารระบบกระจายสินค้าให้ตรงเวลา 7) การดูแลสินค้า 8) การจัดการสินค้าสูญหายและเสื่อมสภาพ และ 9) การให้ความร่วมมือกับแผนการตลาดที่กำหนดขึ้น

โดยผู้ผลิตอาจอาศัยการทำแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้บริโภค หรือเปิดรับข้อมูลทางอีเมลโดยตรงจากผู้บริโภคเกี่ยวกับความพึงพอใจ จากการซื้อสินค้า เพื่อนำมาใช้ในการประเมินการดำเนินงานของช่องทางการจัดจำหน่าย และผู้บริหารช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า ต้องนำเอาข้อมูลการประเมินผลการดำเนินงานที่ได้รับไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน ในจุดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัด เช่น หากพบว่ายอดขายต่ำกว่า

เป้าหมาย ผู้บริหารก็ต้องวิเคราะห์ว่าเกิดจากสาเหตุใด ช่องทางการจัดจำหน่ายทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ จำเป็นต้องเพิ่มการโฆษณา หรือการขายตรงเพื่อเสริมความเข้มแข็งของตราสินค้าในตลาดและช่วยให้การทำงานของช่องทางการจัดจำหน่ายมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นหรือไม่ หรือว่าช่องทางการจัดจำหน่ายที่ใช้อยู่ไม่เหมาะกับตัวสินค้า หรือตลาดและต้องเปลี่ยนช่องทางการจัดจำหน่าย เป็นต้น (ภูตินันท์ อติพิทยากร. 2555)

2. แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ในอดีตที่ผ่านมา ประเทศไทยได้พัฒนาให้ประเทศเติบโตในอัตราที่สูง โดยการพึ่งพิงปัจจัยการผลิตที่มีราคาถูกและใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองที่หลายทรัพยากรได้หมดสิ้นไป หรือทรัพยากรธรรมชาติหลายตัวหมดไป และลดตัวย่อยลง อาทิเช่น สัตว์น้ำ และป่าไม้ เป็นต้น ดังนั้น ในอนาคตแล้วภายใต้กระแสของพัฒนาที่ต้องการความมั่นคงยั่งยืน เศรษฐกิจไทยควรมีการปรับโครงสร้างไปสู่ระดับสูงขึ้น คือ ระบบเศรษฐกิจที่เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพ และสร้างนวัตกรรม (Efficiency-driven and Innovation-driven Economy) โดยทางเลือกหนึ่งเพื่อไปสู่เศรษฐกิจที่มีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นนี้คือ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างจริงจัง

ในกรณีของประเทศไทย ได้ให้คำจำกัดความของ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” ไว้ว่า “แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษาการสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การส่งเสริมความรู้ของสังคมและเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่” โดยสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ซึ่งได้กำหนดขอบเขตขนาดของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในประเทศไทยโดยยึดตามรูปแบบขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) และปรับเปลี่ยนตามรูปแบบของ UNESCO โดยได้รวมอาหารไทยและการแพทย์แผนไทยเข้าไว้ในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ด้วย พร้อมทั้งได้จำแนกประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ออกเป็น 4 กลุ่มอุตสาหกรรมหลัก (และ 15 กลุ่มอุตสาหกรรมย่อย) ได้แก่

- 1) มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) ได้แก่ งานฝีมือและหัตถกรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและความหลากหลายทางชีวภาพ การแพทย์แผนไทย และอาหารไทย
- 2) ศิลปะ (Arts) ได้แก่ ศิลปะการแสดง และ ทัศนศิลป์
- 3) สื่อสมัยใหม่ (Media) ได้แก่ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ การพิมพ์ การกระจายเสียงและดนตรี
- 4) งานสร้างสรรค์และออกแบบ (Functional Creation) ได้แก่ การออกแบบ แฟชั่น สถาปัตยกรรม การโฆษณา และซอฟต์แวร์

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทยในปัจจุบัน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาภายใต้กรอบการพัฒนา 3 ด้านหลักโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. นโยบายรัฐบาล

นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของรัฐบาล ได้เริ่มปรากฏให้เห็นเด่นชัดมาตั้งแต่ปี 2545 โดยมีการจัดตั้งองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่พัฒนาองค์ความรู้และดำเนินกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ หลายองค์กร เช่น สำนักงานพัฒนาองค์ความรู้ ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว และสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ เพื่อเป็นรากฐานสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของแต่ละกลุ่มในระยะยาว อย่างไรก็ตาม นโยบายและการดำเนินงานขององค์กรเหล่านี้ในระยะที่ผ่านมายังขาดความต่อเนื่อง และการบูรณาการ ต่อมา นโยบายรัฐบาลของคณะรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีการกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ชัดเจนมากขึ้น และเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาตั้งแต่แรกเริ่มเข้าบริหารประเทศ ซึ่งการกำหนดนโยบาย

ดังกล่าวส่งผลให้มีการใช้ศักยภาพและการพัฒนาต่อยอดของ อุตสาหกรรมและบริการสร้างสรรค์ไทยได้มีการริเริ่ม และต่อยอดจากการดำเนินงาน ที่มีอยู่บ้างแล้ว ให้ เป็นไปอย่างมีทิศทางและจริงจังมากขึ้น

2. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับปัจจุบัน (ฉบับที่ 10) มีการดำเนินการผลักดันเรื่องการเพิ่มคุณค่า (Value creation) ของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าการผลิตสินค้าและบริการให้เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ในปี 2550 ได้ทำการศึกษาและเริ่มขับเคลื่อนการสร้างมูลค่าเชิงเศรษฐกิจจากทุนทาง วัฒนธรรม ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับจุดแข็งและข้อได้เปรียบทางวัฒนธรรมของประเทศแล้ว นำมาใช้ประโยชน์โดยหาแนวทางเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ในระดับภาคเศรษฐกิจจริงภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้มุ่งปรับโครงสร้างการผลิตสู่การเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการและสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสาขาการผลิตเพื่อทำให้มูลค่าการผลิตสูงขึ้น

3. การขับเคลื่อนพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจสร้างสรรค์ภายใต้แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ

รัฐบาลได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจภายใต้แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจระยะเร่งด่วนในช่วง ระยะ 6-9 เดือนแรกของปี 2552 และต่อมาได้มีการจัดทำแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจระยะที่ 2 เพื่อสร้างงานและสร้างรายได้โดยการลงทุนของภาครัฐในโครงการที่จะสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต พร้อมกับสร้างโอกาสของภาคเอกชนในการลงทุน ทั้งนี้ ได้กำหนดให้มีการดำเนินการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นแผนงานภายใต้ แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจระยะที่ 2 (SP2)

แผนงานพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจสร้าง สรรค์ ครอบคลุมสาขาการพัฒนา 6 ด้าน ได้แก่ (1) มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา และความหลากหลายทางชีวภาพ (2) เอกลักษณ์ศิลปะและวัฒนธรรม (3) งานช่างฝีมือและหัตถกรรม (4) อุตสาหกรรมสื่อ บันเทิง และซอฟต์แวร์ (5) การออกแบบและพัฒนาสินค้าเชิงสร้างสรรค์ และ (6) การขับเคลื่อนและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3. แนวคิดและทฤษฎี Mind Map

แผนที่ความคิด (Mind map) คือ เครื่องมือด้านความคิดที่ออกแบบโดยเลียนแบบการทำงานของสมอง คิดค้นโดยชาวอังกฤษชื่อ Tony Buzan ซึ่งเค้าว่าเครื่องมือนี้ คือ “ภาษาของสมอง” เป็นวิธีเดียวกับที่สมองคิดใช้ได้ทั้งการนำข้อมูลเข้า (จดบันทึก) และออกจากสมอง (ระดมสมอง แสดงความคิด) มีลักษณะสำคัญคือ มีการเชื่อมโยง จากใจเดียวหลักตรงกลาง แตกกิ่งออกไปเรื่อยๆ ประกอบไปด้วย “คำสำคัญ” และ “รูปภาพ” โดยองค์ประกอบเหล่านี้มีการเชื่อมโยงถึงกันด้วย “เส้น” และมีการกระตุ้นด้วยการใช้ “สี”

Buzan แสดงให้เห็นแนวทางต่อไปนี้สำหรับการสร้างแผนที่ความคิด

1. เริ่มการทำงานในศูนย์ที่มีภาพของหัวข้อที่ใช้เวลาอย่างน้อย 3 สัปดาห์
2. ใช้ภาพสัญลักษณ์, รหัสและขนาดทั่วแผนที่ความคิด
3. เลือกคำสำคัญและพิมพ์โดยใช้บนหรือล่างตัวอักษรกรณี
4. แต่ละคำ / ภาพที่ดีที่สุดคือคนเดียวและนั่งอยู่บนเส้นของตัวเอง
5. เส้นที่ควรจะเชื่อมต่อโดยเริ่มจากกลางภาพ สายกลายเป็นน้ำมันทินเนอร์ที่พวกเขาแผ่ออกมา

จากศูนย์

6. ทำให้เส้นยาวเช่นเดียวกับคำ / ภาพพวกเขาสนับสนุน
7. ใช้สีหลายทั่วแผนที่ความคิดสำหรับการกระตุ้นภาพและยังสำหรับการเข้ารหัสหรือการจัดกลุ่ม

8. พัฒนารูปแบบจากใจของการทำแผนที่
9. เน้นการใช้งานและการแสดงแผนที่สมาคมในใจ
10. เก็บใจแผนที่ที่ชัดเจนโดยใช้ลำดับชั้นรัศมีหรือโครงร่างที่จะโอบกอดสาขา

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. แผนการดำเนินงานวิจัย

แผนการปฏิบัติงานวิจัยการพัฒนาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อความงามจากภูมิปัญญาชาวม้ง มีขั้นตอนการศึกษาแบ่งเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 การเตรียมงาน

1. การศึกษาบริบทชุมชน ประวัติความเป็นมา ลักษณะทางกายภาพ/ชีวภาพ ลักษณะประชากร ลักษณะเศรษฐกิจ ลักษณะทางสังคม ความเชื่อ ประเพณีและวัฒนธรรม

2. ทำการวิเคราะห์บริบทชุมชนเพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวระยะที่ 2 จัดการประชุมกลุ่ม

1. จัดการประชุมกลุ่มชาวม้งที่ปลูกพืชสมุนไพรและดำเนินการผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อหาสมุนไพรที่เป็นที่นิยมหรือชื่นชอบและเป็นความต้องการของตลาดแล้วหาข้อสรุป

2. จัดประชุมกลุ่มเพื่อหาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวความงามที่ได้จากข้อสรุปข้อที่ 1 มาทำการพัฒนา

3. จัดทำ Mind Map ของช่องทางการตลาดให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนชาวม้ง

4. ดำเนินการตามแผนงาน Mind Map

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการพัฒนาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อความงามจากภูมิปัญญาชาวม้ง ได้แก่ ชาวเขาเผ่าม้งที่ปลูกพืชสมุนไพร ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

2.1 ชาวเขาเผ่าม้งที่ปลูกพืชสมุนไพรตำบลเข็กน้อย ที่ได้รับการคัดเลือกจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 30 คน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

2.2 ผู้จัดการหน่วยผลิตภัณฑ์เสริมความงามตามท้องตลาดที่มีอยู่จริง

2.3 ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์เสริมความงามที่มาใช้บริการตามร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในวันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์ ในสัปดาห์ที่ 2 และสัปดาห์สุดท้ายของเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ 2562 โดยการเลือกแบบเจาะจงตามวันที่กำหนด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสัมภาษณ์ (Interview) ไม่เป็นทางการ (Non Formal Interview) เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มชาวเขาเผ่าม้ง กับผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับบริบทชุมชน โดยที่กลุ่มชาวเขาเป็นผู้ที่ถูกละเลยรับรู้จากกลุ่ม

3.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยการเก็บข้อมูลในมุมต่างๆ รวมถึงสภาพทั่วไปของชาวเขาเผ่าม้ง

3.3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้จัดจำหน่ายสินค้า พ่อค้า แม่ค้า และบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลมาประมวลหาโอกาสในการขายผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อความงามจากภูมิปัญญาชาวม้ง ตำบลเช็กน้อย อำเภอเขาค้อ

3.4 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์เสริมความงามเพื่อหาแนวทางในการหาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิว

3.5 จัดทำ Mind Map ช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวความงามตามข้อสรุปของกลุ่มชาวเขาเผ่าม้งเพื่อการพัฒนา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและทีมงานเก็บข้อมูลด้วยตัวเองจากระบบสัมภาษณ์บริบทชุมชน นำมารายงาน นำข้อมูลจากการสังเกตมารายงานและนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้จัดจำหน่ายสินค้ามารายงาน ส่วนแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้บริโภคทั่วไป ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บเป็นบุคคลแล้วนำมารายงาน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ โดยใช้ข้อมูลต่างๆ จากแบบสัมภาษณ์ การสังเกต มาวิเคราะห์ในรูปแบบของการพรรณนา นำเสนอในรูปแบบของความเรียง แล้วหาข้อสรุป

5.2 นำแบบสัมภาษณ์บริบทชุมชนและการสังเกตมาสรุป นำเสนอในรูปแบบของความเรียง

5.3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้จัดจำหน่าย พ่อค้า แม่ค้า และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เสริมความงามมาสรุปและนำเสนอในรูปแบบของตารางและความเรียง

5.4 นำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์เสริมความงามของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ทั่วไปนำมาสรุปและนำเสนอในรูปแบบของคำร้อยละ ตาราง และความเรียง

5.5 ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์บำรุงผิว

5.6 ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบในการพัฒนาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากสมุนไพรชาวม้ง

5.7 นำแบบสัมภาษณ์จากผู้จำหน่าย ผู้มาใช้ผลิตภัณฑ์เสริมความงามจากสมุนไพรชาวม้ง การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและองค์ประกอบต่างๆ มาเขียน Mind Map เพื่อการพัฒนาช่องทางการตลาดของผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากสมุนไพรชาวม้ง

ผลการวิจัย

1. สรุปผลการสนทนากลุ่ม

1.1 จากการสนทนากลุ่ม สรุปได้ว่า สมุนไพรที่จะนำมาทำผลิตภัณฑ์บำรุงผิว ได้แก่ สมุนไพรชื่อ ปวด ต่อ และขาหลัง เป็นสมุนไพรคล้ายกับขิงของคนไทย นำมาทำผลิตภัณฑ์บำรุงผิวโดยการทาตามตัว แขนและขา และสมุนไพรที่นิยมนำมาใช้มี 32 ชนิด

1.2 ความต้องการของท้องตลาดเกี่ยวกับสมุนไพรที่กลุ่มผลิตภัณฑ์บำรุงผิวยังไม่ค่อยมีความต้องการเท่าที่ควรเพราะสมุนไพรในท้องตลาดมีหลายรูปแบบ แต่ของชาวม้งนั้นซึ่งเริ่มทำการผลิตผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเองและยังไม่ค่อยมีคนรู้จักเท่าที่ควร

1.3 ช่องทางการตลาดของชาวม้งนั้นยังขาดความรู้อย่างมาก แต่เมื่อได้สนทนากันแล้วก็มีความเห็นทำให้ผู้วิจัยและบุคคลภายนอกช่วยให้ความรู้และแนวทางในการหาช่องทางการตลาด

1.4 จากการสนทนากลุ่มแล้ว ชาวมังมีแนวทางในการพัฒนาช่องทางการตลาดตามความเห็นให้ดำเนินการ ดังนี้

- 1) ทำการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ พ่อค้า แม่ค้า และบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเสริมความงาม เพื่อหาแนวทางในการหาช่องทางการตลาด
- 2) ทำการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อหาแนวทางในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เสริมความงาม
- 3) การสนทนากลุ่มในด้านการจัดจำหน่าย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของส่วนผสมทางการตลาด 4P ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) การจัดจำหน่าย (Place or Distribution) ให้ดำเนินการตามความเห็นของกลุ่ม
- 4) ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบในการพัฒนาช่องทางการตลาดในการนำเสนอให้ดำเนินการคือ

1. การสร้างหน้าร้าน
2. การสร้างพนักงานขาย (ตัวแทนจำหน่าย)
3. การสร้างพันธมิตรช่วยกระจายสินค้า
4. การจำหน่ายผ่านสื่อออนไลน์
5. การสื่อสารแบรนด์
6. การขยายธุรกิจ
- 5) ให้ใช้ช่องทางการตลาด
  1. การใช้ช่องทางตรง (ขายเอง)
  2. การใช้ช่องทางอ้อม (ผ่านคนกลาง)
- 6) การใช้กลยุทธ์ตามความเห็นของกลุ่ม คือ
  1. การขายในราคาที่เหมาะสม
  2. การทดลองใช้ผลิตภัณฑ์
  3. ให้เจ้าของร้านแนะนำสินค้าผลิตภัณฑ์
  4. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์
  5. การวิเคราะห์แนวโน้มความต้องการของตลาด
  6. การวิเคราะห์แนวโน้มความต้องการของผู้ใช้
- 7) ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด

จุดเด่น (Strengths) ยังไม่มีเพราะเป็นการเริ่มทำผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ

จุดอ่อน (Weaknesses) ผลิตภัณฑ์ไม่เป็นที่รู้จัก ขาดทักษะในการผลิต มีงบประมาณจำกัด

โอกาส (Opportunities) มีแนวโน้มที่จะวางขายตามท้องตลาดได้ ยังไม่มีคู่แข่งในพื้นที่

มีนักวิจัยคอยช่วยเหลือ

อุปสรรค (Threats) สภาพแวดล้อมมีผลต่อการผลิต ผู้จำหน่ายและผู้ใช้อย่างไม่รู้จัก

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มดีพอ

ผลจากการสัมภาษณ์จากข้อ 1) ความคิดเห็นของผู้จัดจำหน่าย พ่อค้า แม่ค้า ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของ อำเภอลำสัก อำเภอลำเลี้ยว อำเภอลำดวน พบว่า

1. หากเป็นสมุนไพรส่วนมากก็เป็นสมุนไพรพวกขี้เหล็ก ได้แก่ ขิงและขมิ้นบารุงผิวพวกดอกอัญชัน ว่านทาง จระเข้ มะกรูด ถ้าเป็นสมุนไพรของชาววังแล้วต้องขอทดลองดูก่อนว่าสรรพคุณเป็นอย่างไร เพราะยังไม่ค่อยมีคนรู้จัก

2. ถ้าเป็นพวกครีมทาผิวแล้วส่วนมากก็จะใช้ประเภทที่รู้จักกันในท้องตลาด ได้แก่ POND'S AMWAY NIVEA L'OREAL DOVE Citra OLAY

3. ถ้าเป็นผลิตภัณฑ์ตัวใหม่มานำเสนอต้องขอคิดดูก่อนเพราะไม่ค่อยมีใครรู้จัก และไม่กล้าที่จะวางขาย กลัวลูกค้าจะไม่ซื้อผลิตภัณฑ์ ยิ่งเป็นของพวกชาววังด้วยต้องคิดมากเพราะยังไม่เคยมีชาววังทำผลิตภัณฑ์จำหน่ายสมุนไพรบารุงผิวเลย เคยเห็นแต่เป็นสมุนไพรที่ใช้รับประทานเท่านั้น

4. อยากจะให้ทำเป็นผลิตภัณฑ์บารุงผิวใช้ในกลุ่มชาววังก่อน และจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว ถ้าผลิตภัณฑ์มีคุณภาพดี ก็จะมีการบอกต่อกัน ความน่าเชื่อถือก็น่าจะดีกว่า

ผลจากการสัมภาษณ์จากข้อ 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ครีม บารุงผิว อำเภอลำสัก อำเภอลำเลี้ยว อำเภอลำดวน พบว่า

1. ส่วนมากใช้ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับผิวหน้าเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาใช้เกี่ยวกับผิวกาย เพราะเป็นความสวย ความงาม

2. ส่วนมากใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ราคาพอเหมาะ ไม่แพงเกินไป ได้แก่ POND'S AMWAY NIVEA L'OREAL GARNIER Citra OLAY และผงขี้เหล็ก ได้แก่ กลี๋ย ขมิ้น ว่านทางจระเข้

3. หากมีผลิตภัณฑ์ตัวใหม่มาให้ทดลองใช้ก็ไม่กล้าทดลองใช้ กลัวแพ้และรักษายาก ส่วนมากไม่ค่อยได้ยีน และไม่ได้เห็นตัวสินค้ารวมถึงสรรพคุณในการบำรุงรักษาผิวพรรณ จะมีหนึ่งในสี่สิบคนที่อยากจะทดลองใช้ดู เมื่อจะมีอะไรดีขึ้นกว่าที่มีอยู่ในตอนนี้

4. ควรจะต้องให้มีการยอมรับในกลุ่มผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ก่อน จะทำวิธีไหนก็ได้ถึงจะใช้ได้สนิทใจ

สรุป ผลการสัมภาษณ์ผู้จำหน่ายและผู้ใช้ผลิตภัณฑ์บารุงผิวความงามของชาววังให้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ช่องทางการตลาด พบว่า ควรต้องสร้างความน่าเชื่อถือในตัวผลิตภัณฑ์ของกลุ่มก่อนแล้วค่อยพัฒนาช่องทางการตลาดต่อไป

ผลจากการสัมภาษณ์จากข้อ 3) พบว่า การจัดจำหน่ายให้จำหน่ายเองก่อนแล้วค่อยขยายการจำหน่ายออก ถ้าเป็นที่ต้องการของตลาด

ผลจากการสัมภาษณ์จากข้อ 4) พบว่า การใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาช่องทางการตลาดที่เสนอมานั้น หากผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเป็นที่ยอมรับแล้วจึงจะดำเนินการตามกลยุทธ์ที่เสนอต่อไป ตอนนั้นจึงต้องให้ผู้วิจัยมาช่วย ดำเนินการให้ต่อไป

ผลจากการสัมภาษณ์จากข้อ 5) ให้ใช้ช่องทางการตลาด พบว่า การขายเองไปก่อนจนกว่าจะเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ แล้วค่อยขยายหรือพัฒนาช่องทางการตลาดต่อไป

ผลจากการสัมภาษณ์จากข้อ 6) การใช้กลยุทธ์ที่เสนอมานั้นดีมาก แต่ที่ทางกลุ่มเห็นควรให้ดำเนินการก่อน คือ การทดลองใช้ผลิตภัณฑ์บารุงผิว และให้เจ้าของร้านแนะนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจนเป็นที่รู้จักผลิตภัณฑ์แล้วค่อย ดำเนินการในข้อต่อไปตามผู้วิจัยเสนอ

ผลจากการสัมภาษณ์จากข้อ 7) พบว่า สภาพแวดล้อมทางการตลาดในการขายผลิตภัณฑ์บำรุงผิว มีโอกาสที่จะดำเนินการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้พอควร

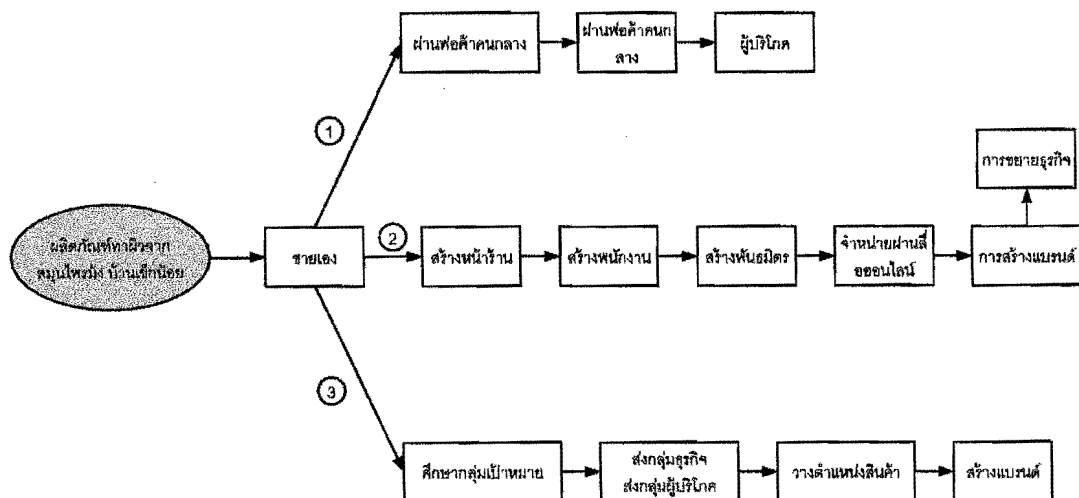
2. ผลการวิจัยจากข้อค้นพบ

กลุ่มควบคุมที่ใช้การสอนแบบการสั่งงานและให้ค้นคว้าด้วยตนเอง มีข้อสงสัยให้มาปรึกษาอาจารย์ได้พบว่า มีการพัฒนาทักษะในการเก็บข้อมูลได้จากค่าเฉลี่ยก่อนเรียนได้ 1.33 และหลังเรียนได้ 2.20 ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มทดลอง เนื่องจากนักศึกษาไม่ค่อยถามและไม่กล้าไปเก็บข้อมูลจริง จึงทำให้ผลการเรียนรู้แตกต่างกันจากกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลองที่ใช้กระบวนการสอนแบบมีส่วนร่วม เป็นการสอนแบบเข้าถึงวิธีการลงสนาม เพื่อทำการเก็บข้อมูลจริงที่ถูกต้อง พบว่า นักศึกษามีการพัฒนาทักษะการเก็บข้อมูลได้จากค่าเฉลี่ยก่อนเรียนได้ 2.13 และหลังเรียนได้ 4.73 ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มควบคุมมาก เนื่องจากการเสนอวิธีการเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง จึงมีการพัฒนาทักษะอยู่ในระดับดีมาก

เป็นการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิธีการเก็บข้อมูลด้านสมุไพรของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง เป็นการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้กระบวนการเรียนรู้มีค่าคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้การค้นคว้าด้วยตนเองทั้งก่อนและหลังการเรียนรู้

การจัดทำแผนช่องทางการตลาด (Mind Map) ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสริมความงาม

ภาพที่ 1 แสดงผังของการพัฒนาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อความงามจากภูมิปัญญาชาวม้ง

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 บริบทชุมชน

1. เป็นชาวไทยภูเขา อพยพมาจากจังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน และจังหวัดเลย พื้นที่เป็นที่ราบสูง

2. อาชีพหลัก เป็นเกษตรกร
3. มีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย มีชาวจีนเป็นบางส่วนย่านอำเภอหล่มสัก
4. ศาสนาคริสต์โปรเตสแตนต์และศาสนาพุทธ
5. ความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษ
6. ประเพณี งานปีใหม่มีจัด 3-10 วัน ในช่วงต้นปี
7. วัฒนธรรม มีการนับถือผีบรรพบุรุษ มีการบวชการสวดมนต์
8. ปัญหา เรื่องการสื่อสารในการพูด
9. ข้อจำกัด ไม่มี

1.2 สมุนไพรที่นำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์บำรุงผิว ได้แก่ สมุนไพรชื่อ 1. ปวด้อย 2. ขาหลั่ง

1.3 ความต้องการผลิตภัณฑ์บำรุงผิวชาวม้งของท้องถิ่นยังไม่ค่อยมี เพราะยังไม่ค่อยมีคนรู้จัก

1.4 แนวทางในการพัฒนาช่องทางการตลาด ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้จำหน่าย ส่วนมากนิยมใช้ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวยี่ห้อ POND'S และสมุนไพร ได้แก่ สมุนไพรชนิดผิว ส่วนผลิตภัณฑ์สมุนไพรบำรุงผิวชาวม้ง ควรสร้างความเชื่อถือในคุณภาพของผลิตภัณฑ์ก่อน แล้วจึงพัฒนาช่องทางการตลาดต่อไป

1.5 ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวความงามส่วนมากนิยมใช้ผลิตภัณฑ์เสริมความงามยี่ห้อ POND'S และผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากสมุนไพรชนิดผิว ส่วนผลิตภัณฑ์บำรุงผิวชาวม้งขอดูก่อน ให้เป็นที่รู้จักก่อน

1.6 ช่องทางการตลาดมี 2 ประเภทคือ ช่องทางตรง เป็นช่องทางที่ผู้ผลิตสินค้านำสินค้าสู่กลุ่มเป้าหมายโดยตรง และช่องทางอ้อมเป็นช่องทางที่ผู้ผลิตนำสินค้าสู่ผู้บริโภคโดยผ่านคนกลาง ช่องทางการตลาดนี้กลุ่มชาวม้งเลือกช่องทางตรง คือ การจำหน่ายเองก่อน

1.7 การใช้กลยุทธ์ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์บำรุงผิวนั้นดีมากแต่กลุ่มขอให้จำหน่ายเองก่อน หากเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์แล้วค่อยดำเนินการตามกลยุทธ์ ช่องทางการตลาดในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์

1.8 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและองค์ประกอบในการพัฒนาช่องทางการตลาด พบว่า มีโอกาสที่จะดำเนินการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์บำรุงผิวได้พอสมควร

1.9 การพัฒนาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อความงามประกอบด้วย เนื้อหาในประเด็นประเภทช่องทางการตลาด การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด รวมถึงข้อเสนอกลยุทธ์ การพัฒนาช่องทางการตลาด แสดงถึงแนวทางในการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาธุรกิจได้ พบว่า ใช้ช่องทางตรงในการจำหน่ายและทำการพัฒนาตามช่องทางการตลาดที่เสนอมาหากผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับจากผู้ใช้

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 บริบทชุมชน เป็นพื้นที่ราบสูงมีเชื้อชาติไทย ศาสนาคริสต์โปรเตสแตนต์ และศาสนาพุทธ ความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษ มีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมคล้ายกับชาวเขาเผ่าอื่น

2.2 การพัฒนาช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์บำรุงผิวเพื่อความงามเป็นการดำเนินงานของกลุ่มประกอบด้วย เนื้อหา ประเภทของช่องทางการตลาด การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาช่องทางการตลาด รวมถึงการนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาช่องทางการตลาดกลุ่มชาวม้ง เลือกช่องทางตรงให้ดำเนินการก่อน แล้วค่อยพัฒนาต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

ควรมีการนำผลการวิจัยไปขยายผลแก่ชุมชนอื่นให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2561 โดยผ่านความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ผู้วิจัยขอขอบคุณ ดร.บุญช่วย สุทธิรักษ์ ดร.เอนกพงศ์ ธรรมาธิวัฒน์ ที่ช่วยลงพื้นที่เก็บข้อมูล นายศักดา เสี่ยมสมานันท์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาค้อ นายจุลศักดิ์ ศักดิ์เจริญชัยกุล กำนันตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ ตลอดจนบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ช่วยในการประสานงาน อำนวยความสะดวก ตอบแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ทศนา แหมมณี. (2545). รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ : ด้านสหวิชาการพิมพ์.
- ัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์. (2543). แบบฝึกหัดพิชิต มายด์แม็ป สำหรับผู้บริหาร หัวหน้างานและพนักงาน. กรุงเทพฯ : ชวัญข้าว
- ภูตินันท์ อติพิทยางกูร. (2555). การบริหารช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2544). เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : กมลสมัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและศูนย์สร้างสรรค์และออกแบบ. (2552). **เศรษฐกิจสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อานันท์ รัตนธิกุล. (2550). สร้าง Mind Map ด้วย Mind Manager (ภาคปฏิบัติ). กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- อานันท์ รัตนธิกุล. (2553). สร้าง Mind Map อย่างชาญฉลาดด้วย Mind Manager. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ชานนท์ รุ่งเรือง. (2555). การเพิ่มประสิทธิภาพในการกระจายสินค้าและการลดต้นทุนโดยใช้เทคนิคการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ในอุตสาหกรรมอูมเนียม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธีรารธรรม จันทรมานนท์. (2555). ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายที่มีผลต่อลูกค้าในการซื้อสินค้าเคมีภัณฑ์และการเลือกจำหน่ายในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, การตลาดบัณฑิต, วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประกาศิต เจริญศิริ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจด้านคุณภาพการบริการทางโลจิสติกส์ในการกระจายสินค้าเครื่องมือผ่าตัดใหญ่ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัชนิกร อุตตมา. (2553). ช่องทางการจัดจำหน่ายผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, การจัดการอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริพร ศรีชูชาติ. (2548). ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าประเภทของขวัญและของตกแต่งบ้านของผู้ส่งออกในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ธัญญา ผลอนันต์. (2562). **Mind Map เครื่องมือช่วยให้คุณเห็นความคิด**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.mindmap.in.th/course/course_mm.html. (วันที่ค้นข้อมูล : 13 มีนาคม 2562)
- ปัทมาพร ท่อชู. (2562). **การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.thailandindustry.com/indust_newweb/onlinemag_preview.php?cid=771. (วันที่ค้นข้อมูล : 13 มีนาคม 2562)
- อาณัติ รัตนศิริกุล. (2562). **รู้จักแผนที่ความคิด**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.arnut.com/mindmap>. (วันที่ค้นข้อมูล : 13 มีนาคม 2562)
- Buzan, T. and Buzan, B. (2004). **The mind map book**. London : BBC Books.
- Howkins, John. (2001). **The Creative Economy**. The Penguin Press.
- Swann, G.M., Peter. (2009). **Economics of Innovation: An Introduction**. Cheltenham : EdwardElgar Publishing.
- The World Bank and NESDB. (2008). **Toward a Knowledge Economy in Thailand**. Bangkok : The World Bank and NESDB.
- UNCTAD. (2008). **Creative Economy Report 2008**. Geneva : UNCTAD.